

F

Forum Jaarverslag 2022

Colofon

Vormgeving en opmaak G2K Creative Agency, Groningen/Amsterdam
Foto's Marleen Annema, Douwe de Boer, Diepzeekonijn, Forum Groningen, Jesse Schaap, Gea Schenk, Corné Sparidaens, Siese Veenstra, Bob de Vries, Peter Wiersema.
Teksten © Forum Groningen, 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door printouts, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Over Forum	4
Pijler 1 Bibliotheek	10
Pijler 2 Sociaal Domein	20
Pijler 3 Film	30
Pijler 4 Exposities	38
Pijler 5 Storyworld	44
Pijler 6 Programmering	50
Pijler 7 Zakelijke events en commercie	60
HRM	68
Verslag Raad van Toezicht	70
Verslag bestuur	72
Financiën 2022	76
Facts & figures	80

Forum Groningen, het imposante, prijswinnende en veelbesproken gebouw in het centrum van de stad. De bruisende huiskamer van Groningen. Goed voor ruim 2 miljoen bezoekers per jaar. Zeven dagen per week van vroeg tot laat de plek om weg te dromen bij een film, een pas verschenen roman te lenen, mee te denken bij een talkshow, een expositie te bezoeken, je laptop open te klappen, informatie te halen, uit te kijken over de stad, een cursus te volgen of je tijdens je ronde door het gebouw te laten verrassen door de leukste programmering.

Forum Groningen is ook de naam van de stichting die verantwoordelijk is voor de invullingen van dit multifunctionele gebouw aan de Nieuwe Markt en de acht Forum-bibliotheken in de stadswijken, Haren en Ten Boer.

Het Forum staat met een brede programmering stil bij de wereld van nu en de mogelijkheden van morgen. Zo vullen we samen met Biblionet Groningen de bibliotheekfunctie in de provincie Groningen in. Dit doen we in de breedste zin van het woord: uiteraard met de bekende boeken maar meer en meer ook met informatievoorziening en hulp- en spreekuren op het gebied van digitale vaardigheden en -communicatie (belastingen, DigiD, energietoeslag) en lees- en taalvaardigheid (voor autochtonen en nieuwkomers).

De stichting is een dynamische organisatie waarin meerdere functies samenkomen. Zeven pijlers welteverstaan: bibliotheek, sociaal domein, film, exposities, Storyworld, programmering en zakelijke events en commercie.

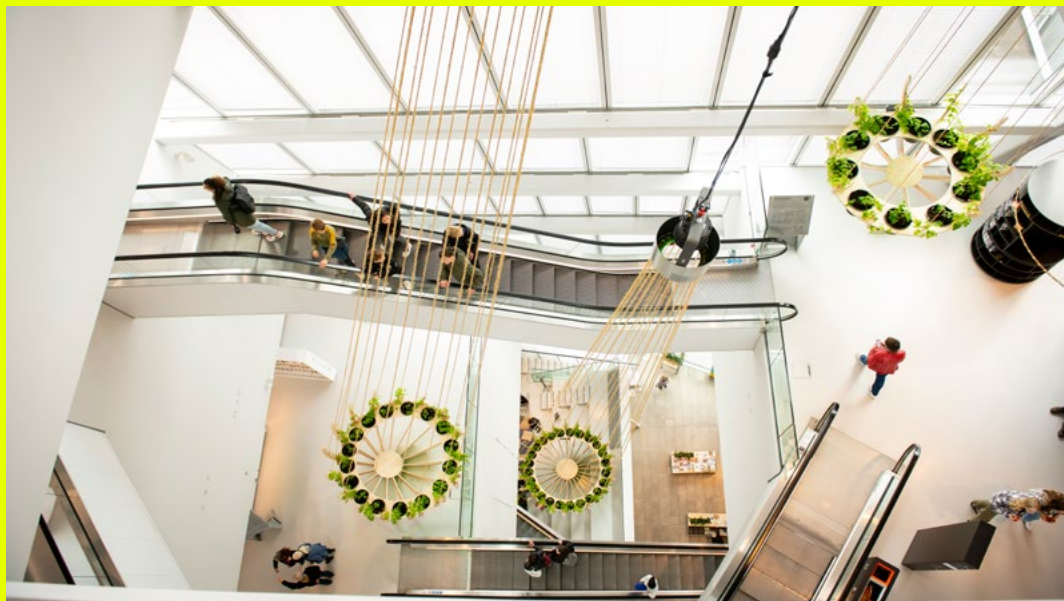
Deze pijlers zijn samen goed voor een brede programmering. Om bezoekers en publiek nieuwsgierig te maken, te informeren, inspireren en verrassen. Op een manier waarop zoveel mogelijk mensen kunnen aanhaken of meedoen. Een leven lang kunnen leren. De toekomst is immers van iedereen!

In dit verslag lees je per pijler wat we het afgelopen jaar hebben gedaan, wat we tegen zijn gekomen en hebben geleerd, en hoe we naar de toekomst kijken.

Highlights 2022

Algemeen

Merijn Vrij verzorgde voor Forum Green House een levend kunstwerk in het atrium

Bezoek Forum Nieuwe Markt
2.098.421

Aantal activiteiten
mèt film

17.755

Aantal activiteiten
zonder film

8.896

Vlak na de inval in Oekraïne was er een drukbezocht stadsgesprek in de hal met deskundigen van de RUG

Bezoek film

126.513

Bezoek exposities

49.518

Zomertalkpresentator Eus ontving journalist en NOS-journaal presentator Simone Weimans

Het NPO1-radioprogramma Taalstaat organiseerde Het Groot Dictee der Nederlandse Taal vanuit Forum Groningen

Bezoek Storyworld
38.687

Bezoek
programmering
(inclusief gratis events)

24.646

Aantal bereikte
kinderen met educatie

26.106

Aantal onverwachte
huwelijksvoltrekkingen

1

Dit gelukkige paar stond voor een dichte deur bij het Stadhuis, week uit naar het Forum en werd aldaar gelukkig in de echt verbonden

De 7 pijlers van Forum Groningen

Op de volgende pagina's volgt een inhoudelijke rapportage van de zeven pijlers van het Forum: bibliotheek, sociaal domein, film, exposities, Storyworld, programmering en zakelijke events en commercie.

Bibliotheek

Het Forum heeft – als uitvoerder van de openbare bibliotheekfuncties in de gemeente Groningen – als doelstelling dat iedere Groninger toegang heeft tot een fysieke en digitale bibliotheekvoorziening, waardoor inwoners van de gemeente optimaal kunnen functioneren in de maatschappij. In de landelijke Netwerkagenda (2021-2023), die door het rijk, de provincies en de gemeenten gezamenlijk is opgesteld, is dit nogmaals onderstreept.

Highlights Bibliotheek

Joris Luyendijk te gast over zijn veelbesproken boek *De zeven vinkjes*

leden

50.254

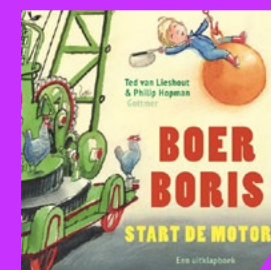
Aantal stuks
collectie

211.067

Boekstartdag: eerste leeskoffertjes voor de allerkleinsten

Meest uitgeleende boeken

locaties

9

Uitleningen

824.928

Rupsje Nooitgenoeg op bezoek bij Wonderland

De doelstelling dat iedere Groninger toegang heeft tot bibliotheekvoorzieningen is stevig verankerd in het Forum, dat immers inzet op educatie, basisvaardigheden, kennis & technologie, jeugd, collectie, ontmoeting en debat. Biblionet Groningen ondersteunt, als provinciale ondersteuningsinstelling (POI) ons daarbij, en is daarnaast verantwoordelijk voor het bibliotheekwerk in de rest van de provincie Groningen. De samenwerking met Biblionet Groningen behelst onder meer het beheer van de collectie (aanschaf, afschrijvingen, saneringen, etc.), de logistiek (lenen en inleveren is mogelijk op alle bibliotheeklocaties in de provincie Groningen) en het abonnement (abonnementsvormen, -kosten, ledenadministratie).

De bibliotheekfuncties van het Forum worden uitgevoerd op negen locaties: de hoofdvestiging aan de Nieuwe Markt en de acht bibliotheeklocaties (zes in de stad + Haren + Ten Boer). Met een actuele collectie, deskundige medewerkers, aantrekkelijke presentaties en door voortdurend aan te haken bij de actualiteit en trends zijn de uitleencijfers (tegen de dalende landelijke trends in) in de stad gestegen. Op het gebied van e-books scoren stad en provincie Groningen erg goed, al een aantal jaren staan we daarmee in de landelijke top drie. Naast de uitleenbare collectie biedt de bibliotheek kranten, magazines en vaktijdschriften, publiekspc's met toegang tot buitenlandse kranten en andere media en vele prettige plekken om te lezen. Omdat de hoofdvestiging elke dag vijftien uren geopend is en de andere vestigingen op werkdagen geopend zijn van 08.30-17.30 uur is het Forum voor iedere inwoner maximaal toegankelijk te noemen.

De sociale bibliotheek: Forumbibliotheken in de wijken, Haren en Ten Boer

Basisvaardigheden

Een van de wapenfeiten van de doorontwikkeling van de organisatie in het afgelopen jaar

is de uitbreiding van het basisvaardigheden-aanbod. Alle vestigingen van het Forum, zowel de Forumbibliotheken in de stadswijken, Haren en Ten Boer als de locatie aan de Nieuwe Markt hebben nu wekelijks een IDO (inloopspreekuur digitale overheid), een cursus Klik & Tik, een inloopspreekuur voor hulp bij smartphones en een cursus over gebruik DigiD. Ook de programma's rond taalvaardigheid worden op meerdere locaties aangeboden. Met de uitbreiding van het aanbod op de verschillende locaties kan elke inwoner op een laagdrempelige locatie dichtbij huis terecht voor allerlei vragen. Actueel is bijvoorbeeld hulp bij het aanvragen van de energietoeslag, voor inwoners die in acute problemen zijn gekomen door de hoge energieprijzen. De openingstijden van de acht filialen zijn ruim en waar mogelijk gelijkgetrokken. Bezoekers kunnen de hele dag terecht om een krant te lezen, een boek te lenen, aan te schuiven bij een van de vele inloopspreekuren of taalprogramma's of om een breed scala aan kinderactiviteiten bij te wonen.

Restyling

Ook met het updaten en moderniseren van de inrichting van de filialen is een begin gemaakt. De nieuwe locatie in De Wijert (geopend september 2021) smaakt naar meer. De inrichting daar, vooral gericht op verblijf en ontmoeting, werpt zijn vruchten af en fungeert gelijk als ontmoetingsplek voor de wijk en laagdrempelige locatie voor activiteiten. Bezoek aan de bibliotheek in De Wijert is dan ook aardig toegenomen.

De andere filialen hebben dezelfde aandacht nodig. Het doel is om op elke locatie een aangename verblijfsplek te realiseren. Ook is er behoefte aan een vaste, geschikte ruimte voor de activiteiten op het gebied van basisvaardigheden. Nu wordt er hier en daar nog geïmproviseerd, wat vanwege de inhoud en privacy-gevoeligheid verre van ideaal is. Als laatste is er een aantal filialen dat nodig een

opfrisbeurt nodig heeft. Kort gezegd moeten de locaties in de verschillende wijken worden aangepast aan de veranderende functies: ontmoeting, basisvaardigheden, leesvaardigheid van jong tot oud (de educatieve, maatschappelijke bibliotheek). Uiteraard blijft in alle vestigingen de uitleenfunctie de belangrijke basis. De filialen worden, zeker in het Sociaal Domein, steeds meer de plek waar de bewoners terecht kunnen voor hulp.

Samenwerking in de wijken

Ook willen we met lokale activiteiten proberen de buurt/wijk/dorpsbewoners in samenwerking met lokale partners meer te betrekken bij de Forumbibliotheken. Voor 2023 beginnen we in Vinkhuizen en Lewenborg bijvoorbeeld een zadenbibliotheek, waar inwoners uit de buurt zaden van planten voor de moestuin kunnen lenen, en bij oogst weer kunnen inleveren. In beide wijken wordt contact gelegd met wijkgebonden organisaties die we daarbij kunnen betrekken (de Leroy-organisatie Lewenborg of Volkstuinen Vinkhuizen).

Opvallende activiteiten in 2022:

- Expositie van Oekraïense kunstenaars in Vinkhuizen
- Verhalencafé Voetpaden vol verhalen in Ten Boer
- Fototentoonstelling van dorpsbewoners in Ten Boer
- Naked Lunch in Haren
- Er is een nieuwe participatiebaan van de gemeente in Haren gestart

In Ten Boer zijn veel Sociaal Domein-activiteiten ondergebracht in een Ontwikkelplein op de woensdagmorgen. Het Ontwikkelplein is een innovatieproject waarbij verschillende organisaties op hetzelfde moment aanwezig zijn om zo aan een grotere hulpvraag te kunnen voldoen. Dit doen we in samenwerking met de andere partners in de wijk, zodat we niet meer naast elkaar maar met elkaar programmeren. Het Ontwikkelplein gaan we in 2023 verder uitbreiden naar andere wijken.

Collectie

De afgelopen maanden hebben vooral in het teken gestaan van de evaluatie van de presentatie van de collectie in het nieuwe gebouw aan de Nieuwe Markt. Na twee (weliswaar onrepresentatieve) jaren in het Forum konden we de balans opmaken over de manier waarop bezoekers zich door het gebouw bewegen,

welke collectie-onderdelen succesvol gepresenteerd worden en welke collectie-onderdelen nog beter onder de aandacht van het publiek kunnen worden gebracht.

Highlights collectie

- meer programmering rondom literatuur
- stijgende uitleencijfers (ruim 48 procent meer dan vorige (corona-)jaar)
- ons product *Vers van de Pers* (net verschenen boeken die gelijk op datum van verschijnen worden aangeschaft en toegevoegd aan de collectie) maakt onze collectie verrassend en uniek en collega-bibliotheken jaloers
- uitleencijfers E-books in de landelijke top 3
- start podcast "Boekenparade" voor 9-12 jarigen, waar we tweewekelijks een boek bespreken
- start BookTok met boekenleestips - Elke maand een andere gastcurator. Tips van de gastcurator worden opgenomen in de collectie, dit vult blinde vlekken op in collectiebeleid (bijv. boeken over queerliefde, boeken die op internet populair zijn maar niet in de boekhandel op de stapels liggen).
- meer aandacht voor collectie in social media berichtgeving (reels op Instagram met boeken bij actualiteit)
- verplaatsing collectie Lees & Schrijf! (materiaal voor NT1, NT2 en inburgering) van achterin plein 8 naar voor op plein 3 zorgt voor betere vindbaarheid, veel intensiever gebruik en een betere aansluiting bij de doelgroep.

Ambities voor de collectie voor 2023

- nog meer aansluiten bij programmering en dan geïnitieerd door het collectieteam
- start met collectie Manga
- deskundigheidsbevordering medewerkers op het gebied van educatie, rondleidingen, Sociaal Domein en publieksservice (speciale infosessies met betrekking tot collectie, interne workshops over gebruik digitale bronnen)
- start meer inkoop Engelstalige non-fictie voor volwassenen
- digitale bronnen beter onder de aandacht van publiek brengen

Collectie Lees & Schrijf

In september is de Lees & Schrijf!-collectie, met materialen voor NT1-ers en NT2-ers, evenals materialen over basisvaardigheden en inburgering, verplaatst naar een 'huiskamer' op de derde verdieping. Deze collectie stond op de achtste verdieping helemaal achteraan, achter de informatieve boeken. Voor de doelgroep van deze collectie was deze plaats moeilijk vindbaar. De collectie wordt gebruikt door doelgroepen die vaak een drempel ervaren om bibliotheken te betreden, omdat ze (nog) niet goed kunnen lezen, niet op de hoogte zijn van wat de bibliotheek hen kan bieden en/of zich geïntimideerd voelen door het klassieke idee van een bibliotheek ('dat is toch niet voor mij'). Toch komt een groot deel van de doelgroep wel bij het Forum binnen, bijvoorbeeld om zich in te schrijven met een gratis Lees & Schrijfabonnement, voor mensen die NT2-les krijgen, om gebruik te maken van de computers of printers, of om vrienden te ontmoeten. In samenwerking met de collega's van het Sociaal Domein gaan wij het in 2023 zo organiseren dat vrijwilligers van Humanitas en docenten van NT-2 opleidingen bibliotheekbezoeken kunnen ondernemen zodat ze op de hoogte zijn van deze collectie en de ontmoetingsmogelijkheden. Ook zijn de bibliotheekmedewerkers opnieuw herinnerd aan de collectie, met een uitleg van de inhoud van de collectie en een instructie voor het herkennen en doorsturen van vragen. Het contact tussen de taalhuizen in de wijken en de medewerker op plein 3, die vaak het eerste contactpunt is voor iemand die het Nederlands nog niet goed beheerst en dus een signaleringsfunctie heeft, gaan we in 2023 verder intensiveren, zodat de Lees&Schrijf!-collectie nog meer tot zijn recht komt. De medewerker op plein 3 stuurt bezoekers door naar het Taalhuis om te werken aan taalvaardigheid, en het Taalhuis stuurt bezoekers door naar het Forum om gebruik te maken van de uitgebreide collectiematerialen.

#BookTok

Verschillende media en boekhandels signaleren dat lezen weer populair wordt onder jongeren door Bookstagram en BookTok. Boeken die op deze platforms populair zijn, worden ook in de bibliotheek zeer goed geleend. Vandaar dat we bij aankoop van de collectie sinds begin 2022 ook letten op populaire titels op sociale media. In 2022 zijn we een maandelijkse samenwerking aangegaan met een Groningse Bookstagrammer of BookTokker, die een deelcollectie samenstelt en online en fysiek een boekenplankje met leestips inricht.

Engelstalig aanbod

Onder jongeren zijn ook Engelstalige boeken populair, zowel in de Young Adult-categorie als bij de romans voor volwassenen. Daarnaast signaleren we een toename in abonnementen die worden afgesloten door internationals (niet toetsbaar in verband met privacy, geen gegevens in ledenadministratie met betrekking tot afkomst). Er is daardoor naast de fictie ook veel vraag naar Engelstalige non-fictie. In 2023 willen we de Engelstalige non-fictie beter vindbaar maken in de catalogus en extra budget reserveren voor uitbreiding van deze collectie.

De collectie van het Forum is actueel, breed en gevarieerd. In de hoofdvestiging ligt het accent op actualiteit en informatie, in de wijkvestigingen meer op leesplezier voor alle leeftijden en lifestyle. Dankzij een prettige, uitnodigende presentatie in alle locaties wordt de bezoeker nieuwsgierig gemaakt en uitgenodigd boeken te lenen. Deze uitleenfunctie wordt nog steeds door heel veel Groningers gewaardeerd. Via de catalogus kan de hele collectie doorzocht worden (uiteraard ook vanuit huis) en eventueel gereserveerd worden. In het algemeen kan vastgesteld worden dat er minder gelezen wordt. We doen ons best om titels te kiezen die mensen wél willen lezen en dat lukt, gelet op de uitleningen van deze boeken, prima. Dit onderwerp werken we hieronder verder uit. Voor specialistische titels doen we een beroep op andere, meer wetenschappelijke bibliotheken in het land.

Diversiteit & Inclusie

Ook in de letterensector overheerst nog altijd de aandacht voor een bepaald type auteur, namelijk die, om met Joris Luyendijk te spreken, zeven vinkjes hebben: wit, mannelijk, hoogopgeleid, heteroseksueel. Deze auteurs worden vaker (positief) gerecenseerd en krijgen meer media-aandacht. De bibliotheekcollectie hoort echter voor iedere inwoner van Groningen aansprekende en herkenbare titels te bevatten en daar zet het Forum actief op in bij de aanschaf

De bibliotheekcollectie hoort voor iedere inwoner van Groningen aansprekende en herkenbare titels te bevatten

van nieuwe titels. Met name bij de jeugdcollectie is dit van vitaal belang. Waar vroeger meer-taligheid thuis werd afgeraden en ouders alleen Nederlands moesten spreken met hun kinderen, wordt nu juist ouders in NT2-gezinnen aangeraden voor te lezen in de moedertaal. Daarom biedt het Forum een nu nog kleine, maar rap groeiende collectie jeugd(prenten)boeken in het Arabisch, Frans, Tigrinya, Chinees, Pools, Oekraïens en andere talen. In 2023 wordt deze collectie verder uitgebreid.

Omgaan met bestsellercultuur

Mede door de toename van online winkelen in coronatijd en de bijbehorende invloed van algoritmes (vaker aangeraden krijgen wat je al leuk vond of wat anderen eerder kochten), is de trend versneld dat vooral bestsellers gelezen worden, ten koste van onbekendere auteurs of uitgevers. Dit is merkbaar in het aantal reserveringen op populaire titels. Als bibliotheek wil het Forum uiteraard bestsellers aanbieden, maar kan de aankoop daarvan niet ten koste laten gaan van de breedte van de collectie. Honderd exemplaren van een boek aanschaffen waar tweehonderd reserveringen op zitten (waardoor de wachttijd voor dit boek ongeveer 1,5 maand is voor de lener) betekent minstens vijftig andere titels minder kunnen kopen.

Daarom zoeken we voortdurend naar alternatieven. Zo werken we aan:

- Scholing medewerkers & vrijwilligers over de Online Bibliotheek en andere collectiezaken, zodat in het centrum en in de wijken klanten weten dat ze met hun abonnement toegang hebben tot de luisterboeken en e-books van de Online Bibliotheek, vaak bestsellers. Ook willen we hiermee transparant kunnen antwoorden op klantvragen over waarom het zo lang duurt voordat sommige boeken voor hen klaarstaan.
- Instructie medewerkers over populaire titels en genres. Medewerkers met kennis van populaire genres, kunnen klanten alternatieven bieden (oudere titels van dezelfde auteur, vergelijkbare titels binnen hetzelfde genre).
- Vers van de Pers-aanbod in het centrum. Van populaire en actuele boeken worden bij de boekhandel grote aantallen ingekocht, die versneld worden ingewerkt en niet te reserveren zijn. Omdat deze boeken heel snel kunnen worden ingewerkt als bibliotheekboek, kunnen we nagenoeg tegelijkertijd een boek aanbieden als de boekhandel. Omdat

de boeken niet gereserveerd kunnen worden, wordt de lezer soms verrast met een boek waarvoor een lange wachttijd is.

- Regelmatig inhoudelijk overleg met de boekhandelaren van Van der Velde en Godert Walter. Trends volgen elkaar steeds sneller op. Een hobby die viraal gaat op TikTok, bijvoorbeeld borduren, kan binnen een paar maanden weer overwaaien en plaats maken voor iets compleet anders. De levensduur van een bibliotheekboek is minstens zes jaar, dus hoe valt dat te verenigen? Het is belangrijk om als bibliotheek de vinger aan de pols te houden over welke trends actueel zijn en hoe daar in de rest van het boekenvak mee om wordt gesprongen. In 2023 beginnen we met het frequenter aanpassen van de aankoopprofielen voor alle vestigingen: een profiel maar eens in de vijf jaar bijstellen, past niet bij de huidige cultuur van steeds sneller wisselende trends.

Betrouwbare informatie en pluriformiteit

Een van de vijf kernfuncties uit de bibliotheekwet is het ter beschikking stellen van kennis en informatie. Dat gebeurt op basis van de eveneens wettelijk bepaalde waarden: onafhankelijkheid, betrouwbaarheid, toegankelijkheid, pluriformiteit en authenticiteit.

Zulke waarden lijken duidelijk, maar zijn zeer brede begrippen wanneer het op de collectie aankomt, zeker in combinatie met elkaar.

Een van de vijf kernfuncties uit de bibliotheekwet is het ter beschikking stellen van kennis en informatie

Met name sinds de Coronacrisis staat een grote, nog altijd groeiende groep mensen wantrouwig tegenover de overheid en tegenover kennisinstututen. Er verschijnen boeken en tijdschriften, al dan niet in eigen beheer, waarin complotten worden uiteengezet en visies worden verkondigd, die objectief gesproken onwetenschappelijk zijn onderbouwd of in strijd zijn met richtlijnen van bijvoorbeeld het RIVM. Wekelijks ontvangt de bibliotheek aanschafverzoeken vanuit klanten voor media als De Andere Krant. Enerzijds is het van belang dat de collectie burgers de gelegenheid geeft om kennis te nemen van de verschillende opvattingen die

binnen de maatschappij bestaan. Anderzijds signaleert het collectieteam dat deze materialen klakkeloos opnemen in de collectie de titels een karakter van betrouwbaarheid verleent: ze staan immers in die betrouwbare bibliotheek op de plank naast wetenschappelijke publicaties. Daarom is het collectieteam voornemens om deze materialen te voorzien van een disclaimer en verdere transparantie te bieden in het aanschafbeleid van het Forum bij aanschafverzoeken. Zo'n onderneming ligt echter gevoelig: waar en hoe maak je het onderscheid tussen wetenschappelijke en onwetenschappelijke informatie? Homeopathie of astrologie zijn niet wetenschappelijk, maar relatief ongevaarlijk – beide zijn populaire rubrieken in onze collectie. Moeten ook al deze boeken van een disclaimer voorzien worden? Het is onhaalbaar ieder individueel exemplaar door te nemen en te factchecken. Daarnaast is het voorstelbaar dat groepen mensen als gevolg van zo'n disclaimer het Forum zullen boycotten. Daarmee sluit je de mogelijkheid tot dialoog af en kun je niet tegemoetkomen aan de wettelijke bibliotheektaak van ontmoeting en debat. Een onderneming als deze vraagt dus zeer veel tact.

Jeugd en educatie

Het Forum wil een bijdrage leveren aan de geletterdheid (taal, leesplezier, kennis van literatuur) en digitale geletterdheid van alle kinderen. Kinderen begeven zich met veel plezier in de online wereld, maar hebben soms nog wat hulp nodig om dit op een veilige manier te doen.

Updaten schoolbibliotheken

Voor alle leerjaren van het basisonderwijs hebben we nieuwe leesbevorderingsprogramma's aangeboden. In 2022 konden we met behulp van NPO-gelden (Nationaal Programma Onderwijs) een extra impuls geven aan het lezen op de basisscholen. We hebben op alle scholen in het primair onderwijs in de stad een test afgenomen om te kijken wat de stand van zaken is ten aanzien van leesbevordering en collectie. Samen met de scholen hebben we gekeken wat we voor elkaar kunnen betekenen en daar een gepast aanbod bij gevonden. We hebben met de NPO-gelden bij de meeste scholen een basis neer kunnen zetten waar we de komende jaren verder aan kunnen bouwen. Het contact is veel intensiever geworden en we weten elkaar makkelijker te vinden. De formatie is uitgebreid waardoor er nu in elke wijk een lees- en mediaconsulent is die alle scholen in die wijk bedient en het gezicht van de wijk is.

Op veertien scholen met de grootste leesachterstanden hebben we de schoolbibliotheken een flinke update kunnen geven en kunnen helpen om de deskundigheid op het gebied van leesbevordering en bibliotheekbeheer te vergroten. Alle overige scholen met een Forum-schoollidmaatschap hebben we blij gemaakt met een eigentijdse collectie Sinterklaas- en Kerstboeken.

Programma's voor scholen

Voor de bovenbouw van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs hebben we nieuwe programma's digitale geletterdheid ontwikkeld. De focus bij deze nieuwe educatieve programma's ligt vooral op informatievaardigheden en desinformatie/Fake News.

In 2022 is met NPO-gelden een extra impuls gegeven aan het lezen op basisscholen

In het begin van 2022 had de educatieprogrammering nog erg te lijden onder corona. Zo moesten bijvoorbeeld de deelnemers aan De Nationale Voorleeswedstrijd hun voorleesfragment online inzenden en hebben we de consultatiebureaus gevraagd zelf Boekstart-koffertjes uit te delen. Voor De Nationale Voorleesdagen waren we genoodzaakt ons programma voor een groot deel (weer) online uit te voeren. Maar dit jaar konden we dankzij de NPO-middelen kinderopvanginstellingen en kleutergroepen ook fysiek een leuk voorleesprogramma aanbieden. Kinderopvanginstellingen kregen een goodiebag met boek. En alle basisscholen met een schoollidmaatschap (bijna allemaal) kregen pakketten op school afgeleverd met een voorleesboek, lesmateriaal en een ontbijtje, zodat de eigen leerkracht in de klas een voorleesontbijt kon organiseren. Gelukkig konden we later in het jaar wel weer veel schoolklassen ontvangen en programma's als Scoor een Boek en Vakantielezen uitvoeren. In juni kon het DigiMaaklab eindelijk weer doorgaan, 300 kinderen gingen op deze dag zelf aan de slag met techniek en programmeren.

Sinds november 2022 participeert het Forum in het gemeentelijke project *HackShield.Groningen* waarin cybercriminelen hebben toegeslagen in

de gemeente Groningen. Burgermeester Koen Schuiling en de politie doen een oproep aan kinderen van 8 tot 12 jaar om zich te melden als Junior Cyber Agent. Tijdens een game die ze op school en thuis kunnen spelen, leren ze alles over hacken, datalekken, phishing en veilig internetten. In de aansluitende game gaan ze de strijd aan met desinformatie en nepnieuws.

In het voortgezet onderwijs gaan scholieren zelf aan de slag gaan met Fake News. Tijdens een workshop leren ze Fake News herkennen en gaan zelf aan de slag met het maken van Fake News. Door zelf te creëren, leren ze misleiding sneller te herkennen.

De formatie van het team Jeugd & Educatie is sterk uitgebreid evenals het team voor rondleidingen en workshops voor het onderwijs. Hierdoor is het mogelijk geworden om ons totale aanbod te vergroten, meer maatwerk te leveren en een veel grotere groep scholen te bedienen met als resultaat een intensievere samenwerking.

Door zelf te creëren, leren VO-leerlingen misleiding en fake news sneller te herkennen

Vrije tijd (0-18 jr)

De Kinderboekenweek stond in het teken van Gi-ga-groen! Over bijzondere dierenweetjes of spannende verhalen over woeste buitenavonturen. Tijdens de Forum-activiteiten maakten kinderen kennis met alle facetten van de natuur door o.a. in de klikokeuken met groente en fruitafval te koken, een eigen mini ecosysteem te maken of op expeditie te gaan naar het verborgen leven in de natuur.

Nationale Voorleesdagen

Geen fysiek ontbijt dit jaar vanwege corona maar de kinderen maakten kennis met het prentenboek van het jaar door middel van een filmpje van de schrijver Tjibbe Veldkamp en illustrator Kees de Boer waarin zij zelf het verhaal voorlezen. De theatervoorstelling van de prentenboeken top-10 is verschoven naar een latere periode in het jaar.

Ambities educatie

- Uitvoeren Bibliotheekconvenant: leesbevordering, digitale inclusie en een leven lang leren. We streven naar een structurele integrale aanpak van het leesbeleid in samenwerking met scholen en instellingen door steeds meer onderdelen van de landelijke doorgaande lijn van Kunst van Lezen uit te rollen. Hiervoor kunnen we in 2023-2024 nog gebruik maken van een impulssubsidie Masterplan basisvaardigheden voor elf kinderopvanglocaties, elf basisscholen en VMBO-scholen.
- Omdat er (nog) geen structureel budget beschikbaar is voor een volledige invoering van het concept Bibliotheek op school (dBos) in het primair onderwijs, bieden we een light uitvoering aan binnen het Forum-schoollidmaatschap. In 2023 proberen we de scholen van 1 ster naar 2 sterren dBos te krijgen volgens Sterrenchecklist 'Primair onderwijs Bibliotheek op school'.

Graag zouden we met de gemeente kijken naar een structurele oplossing, zodat we de samenwerking op deze manier kunnen voortzetten om onze bijdrage te kunnen blijven leveren.

Samenwerkingspartners bibliotheek

- Het Nederlandse bibliotheeknetwerk & het Interbibliothecair Leenverkeer (IBL)
- VOB
- Biblionet Groningen
- Koninklijke Bibliotheek
- Boekhandels Van der Velde en Godert Walter
- O2G2
- SKSG
- Kids first
- GGD
- WIJ teams
- en meer.

Sociaal domein

Om mee te kunnen doen in onze kennissamenleving zijn vaardigheden als geletterdheid, digitale geletterdheid en informatievaardigheden een vereiste. Goed kunnen lezen en schrijven zijn hiervoor de basis en behoren tot de kernvaardigheden om een goede toekomst te kunnen opbouwen. Helaas zijn deze vaardigheden niet voor iedereen vanzelfsprekend. In de gemeente Groningen is - naast de vele hoogopgeleide inwoners - 9% van de volwassenen laaggeletterd. Dat creëert kansenongelijkheid.

Highlights Sociaal domein

Sociaal domein campagne najaar 2022

Een van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)

Een actieve houding tijdens de bijeenkomst in het kader van WereldAlzheimerdag

Aantal deelnemers
en cursisten aan
verschillende programma's
en inloopspreekuren
geletterdheid en digitale
vaardigheden

1.470

Douwe Draaisma aan het woord over het geheugen

Wethouder Carine Bloemhoff tijdens de bijeenkomst Kenniscirkel Laaggeletterdheid

Bijeenkomst over laaggeletterdheid met mensen uit het veld

Aantal uitleningen
collectie Lees & Schrijf!

1.204

De cyclus doorbreken

Taalproblemen worden veelal van generatie op generatie doorgegeven. Door de digitalisering van informatie, communicatie en contacten wordt het belang van vaardigheden als lezen en schrijven, maar ook veilig internetten steeds groter. Het Forum wil in samenwerking met andere organisaties deze cyclus doorbreken door laaggeletterdheid te bestrijden en de zelfredzaamheid van volwassenen te vergroten. In een verbindende rol: als gemeente, de bibliotheek en andere partners de handen ineenslaan om samen de laaggeletterdheid terug te dringen dan levert dat de maatschappij zowel sociaal als financieel voordeel op.

In januari 2022 kwam een einde aan een periode van twee jaar coronamaatregelen waaronder lockdowns. Bijna de gehele dienstverlening van het Sociaal Domein was in die jaren tot stilstand gekomen. In de fases tussen de lockdowns en daarna wilden de meeste, veelal oudere cursisten, deelnemers, bezoekers en vrijwillige medewerkers het Forum liever niet bezoeken in verband met gezondheidsrisico's. Deze deelnemers en vrijwilligers hadden bovendien tijdens de CORONA periode andere bezigheden gevonden en keerden daarna veelal niet meer terug. Het Forum moest voor veel cursussen op zoek naar nieuwe vrijwillige medewerkers. Het vertrouwen van de deelnemers keerde maar heel langzaam terug. De promotiecampagnes die eerder hun werk hadden gedaan moesten weer opnieuw worden opgetuigd. En ook de slagkracht van het professionele team basisvaardigheden was mede door Corona ernstig verminderd. Gaandeweg het jaar kwam alles gelukkig weer redelijk op gang. Maar hier zien we wel ruimte voor verbetering.

In onze gedigitaliseerde samenleving zijn digitale vaardigheden belangrijk voor ieders persoonlijke ontwikkeling

Aanpak Geletterdheid

Het Forum organiseert diverse activiteiten om bij de doelgroepen NT1 en NT2 de taalvaardigheid te vergroten. Het gaat daarbij om de schrijf-, spreek-, en leesvaardigheid en in sommige gevallen ook om de cijfervaardigheid. De activiteiten vinden zowel één op één als in groepsverband plaats, maar worden zoveel mogelijk afgestemd op de behoefte van het individu.

Digitaal vaardiger

In onze meer en meer gedigitaliseerde samenleving zijn digitale vaardigheden steeds belangrijker voor ieders persoonlijke ontwikkeling. De technologische ontwikkelingen zijn niet te keren. Veel processen digitaliseren. Er worden, mede door de overheid steeds meer digitale vaardigheden van ons verwacht. Zaak dus om deze volwassenen te helpen digitaal vaardiger te worden door ze technische (het kunnen omgaan met de computer), kritische (het veilig gebruik kunnen maken van het internet) en bureau-cratistische (online zakendoen met de overheid) vaardigen te leren. Vanuit ons speerpunt digitale geletterdheid bieden wij non-formeel onderwijs, cursussen en spreekuren. Programma's waarbij we in aansluiting op individuele vraag en -niveau werken aan digitale inclusie en digitaal burgerschap.

Samen met anderen

Het Forum zoekt voor de invulling van het programma veelvuldig de samenwerking met overheden en met sociaal-, maatschappelijk- en/of educatieve instellingen als Humanitas, WIJ Groningen en anderen. Overheden zetten steeds meer in op het ontwikkelen en financieren van initiatieven die (digi)tale zelfredzaamheid bevorderen. Zij werken daarin samen met onder meer bibliotheken, welzijn, onderwijs en bedrijfsleven. Ook onderling ontstaan steeds meer netwerken van partijen die de handen ineenslaan in de strijd tegen (digitale) laaggeletterdheid.

Dichtbij huis

We kiezen voor een wijkgerichte aanpak en programmeren voor alle negen vestigingen van het Forum en voor locaties van samenwerkingspartners. Deze spreiding is belangrijk om zo de doelgroep dichtbij huis, op laagdrempelige locaties te kunnen bereiken. En om gedifferentieerd naar de aard van de wijk het juiste aanbod te kunnen bieden.

We kiezen voor een wijkgerichte aanpak en samenwerking

Gezinsaanpak

Taalproblemen worden veelal van generatie op generatie doorgegeven. Om de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken is een combinatie van een preventieve (gericht op jeugd) en curatieve (gericht op volwassenen) aanpak noodzakelijk. Er is op het preventieve vlak binnen het Forum een nauwe samenwerking tussen het team Basisvaardigheden en team Jeugd & Educatie. De activiteiten van beide teams komen samen in de Gezinsaanpak: een aanpak die gericht is op zowel ouder als kind om zo de cyclus van laaggeletterdheid binnen het gezin te doorbreken. Deze aanpak resulteert in gecombineerde activiteiten waarbij we kinderen en hun ouders gezamenlijk bereiken.

Ons programma

Het programma Basisvaardigheden van het Forum concentreert zich rond de twee speerpunten: geletterdheid en digitale geletterdheid. Op het snijvlak van deze speerpunten vind je de vaardigheden die noodzakelijk zijn in je persoonlijke ontwikkeling om je klaar en weerbaar te maken voor zoveel mogelijk digitale en technologische ontwikkelingen van deze tijd. Wij volgen daarmee de maatschappelijke opgaven uit de landelijke netwerkagenda. Het aanbod bestaat dan ook deels uit landelijke programma's op het gebied van digitale inclusie en burgerschap, waaronder hulp bij belastingaangifte, de cursus Digisterker en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).

Daarnaast ontwikkelen we, in samenwerking met onze partners, activiteiten die op andere plaatsen in Nederland bewezen hebben effectief te zijn, zoals Taalcafés en Leesclubs Makkelijk Lezen. Verder organiseren we zelf ook events, bijvoorbeeld over eenzaamheid of dementie en hebben we op al onze locaties een Lees & Schrijf!-colloquie voor volwasseneneducatie.

Samenwerkingspartners sociaal domein

- WIJS
- Humanitas
- gemeente Groningen
- Biblionet Groningen
- Stichting Lezen en Schrijven
- ROC's
- GGD
- consultatiebureau's en meer.

Programma's geletterdheid

- Taalhuizen / doelgroep: NT1 en NT2.
Gericht op: taalvaardigheid, gecijferdheid, digitale vaardigheden. Bij de acht Taalhuizen krijgt men hulp bij het leren lezen, schrijven en/of gecijferdheid, één-op-één of in groepsverband.
- Taalcafés / doelgroep: NT2. Gericht op: taalvaardigheid
In de Taalcafés ligt de focus op het spreken van de Nederlandse taal en kennismaking met de Nederlandse cultuur.
- Leesclubs Makkelijk Lezen / doelgroep: NT1 en NT2.
Gericht op leesbevordering, taalvaardigheid
Bij de Leesclubs Makkelijk Lezen komen deelnemers wekelijks samen om eenvoudige boekjes voor volwassenen te lezen.
- Themaweken / doelgroep: divers, afhankelijk van thema.
Gericht op geletterdheid
In april en september wordt respectievelijk in arbeidsmarktregio en landelijk verband extra aandacht geschonken aan laaggeletterdheid. In april tijdens de week Tijd voor het Taalhuis en in september tijdens de week van Lezen & Schrijven. Het Forum sluit hier met de programmering bij aan door in deze periodes extra activiteiten en/of events te organiseren.
- Collectie Lezen & Schrijven / doelgroep: NT1 en NT2.
Gericht op: geletterdheid, gecijferdheid, leesbevordering, maatschappijleer
In alle negen vestigingen van het Forum staat een collectie Lezen & Schrijven ten behoeve van iedereen die de Nederlandse taal (beter) wil leren beheersen en meer over het land en de Nederlandse maatschappij wil weten.
- Gezinsaanpak / doelgroep: NT1 en NT2 volwassenen 18+ en hun kinderen tot 6 jaar
Gericht op: taalvaardigheid, leesbevordering, digitale geletterdheid
In 2022 heeft het Forum een plan van aanpak geschreven voor de Gezinsaanpak. Uitvoering vindt, in samenwerking met Biblionet groningen plaats in 2023.

Programma's digitale geletterdheid

- Klik & Tik / doelgroep: NT1 en NT2.
Gericht op: digitale geletterdheid
Voor iedereen die graag basisvaardigheden wil ontwikkelen op het gebied van de smartphone, tablet, computer en internet biedt het Forum lessen Klik & Tik.

- Digisterker / doelgroep: NT1 en NT2.
Gericht op: digitale geletterdheid
De cursus is voor iedereen die al een beetje ervaring heeft met internet maar nog niet goed de weg weet te vinden op de websites van de overheid. Tijdens een serie van drie groepslessen leer je vaardigheden op het gebied van de e-overheid.
- Digivitaler (Pilot) / doelgroep: NT1 en NT2.
Gericht op: digitale geletterdheid
De cursus is voor iedereen die wil weten hoe je betrouwbare medische informatie vindt via internet.
- Inloopspreekuur Eerste hulp bij smartphone, tablet, laptop en computer / doelgroep: NT1 en NT2.
Gericht op: digitale geletterdheid
Bij dit inloopspreekuur kunnen bezoekers vragen stellen met betrekking tot genoemde apparaten en software.
- Thuisadministratieloket / doelgroep: NT1 en NT2. Gericht op: digitale geletterdheid, gecijferdheid
Dit spreekuur in Haren is voor iedereen die wel wat hulp kan gebruiken bij administratie of geldzaken.
- Informatiepunt Digitale Overheid (IDO en IDO+) / doelgroep: NT1 en NT2.
Gericht op: digitale geletterdheid
Bij het Informatiepunt Digitale Overheid kunnen mensen terecht met vragen over digitale overheidszaken. Het kan hier gaan om vragen over rijbewijs, zorg, werk of uitkering, verkeersboetes, toeslagen of belastingen. Onze medewerkers zijn geschoold om mensen te ondersteunen en te begeleiden, met als doel het samen met de bezoeker te doen, zodat ze de vaardigheden leren om het in het vervolg zelf te doen. We verwijzen mensen door naar andere organisaties, zoals WIJ Groningen, zodra de hulpvraag te complex is en/of er hulp moet worden geboden voorbij een inlog of DigiD.
In het Forum aan de Nieuwe Markt organiseren we wekelijks het IDO+. Daar bieden we tevens hulp met betrekking tot financiële- en juridische vragen. In dit IDO worden bezoekers geholpen door studenten en medewerkers van WIJ groningen. In de maanden maart en april wordt hulp geboden bij de belastingaangifte.

Van stilstand naar vooruitgang en groei

Na een lange periode van weinig actie in verband met corona (2020-2021) heeft het team Basisvaardigheden in 2022 eindelijk de taken met betrekking tot het organiseren van spreekuren en cursussen weer kunnen hervatten. Dat ging in het begin moeilijk. Er was tijdens corona niet alleen sprake van stilstand maar ook van achteruitgang. Veel vrijwillige medewerkers hadden hun taken definitief neergelegd. Toen we zekerheid hadden over hervatting van onze dienstverlening bleek het enige tijd te duren (tot op vandaag) om weer voldoende medewerkers te krijgen en deelnemers te bereiken. Veel ouderen, waaruit onze doelgroep voor een groot deel bestaat, durfden het nog niet direct aan om weer langs te komen bij activiteiten met meerdere mensen. Soms stonden deelnemers klaar om aan de slag te gaan en ontbrak het aan medewerkers en soms stonden medewerkers klaar en ontbrak het aan deelnemers/bezoekers. Maar langzaamaan hebben we nu een dienstverlening gecreëerd die niet alleen divers is maar ook zeer frequent plaatsvindt (vaak wekelijks) en goed verspreid (vaak in alle Forumvestigingen) wordt aangeboden. Dat niet alle Sociaal Domein activiteiten even goed worden bezocht ligt voor een deel ook nog aan de onbekendheid, vandaar de campagnes die we in 2022 zijn gestart. En in een aantal wijken zijn de inwoners moeilijker te overtuigen van de meerwaarde van onze activiteiten.

Ambities voor komend jaar

Vooruitkijkend naar 2023 kunnen we stellen dat we de basis nu redelijk goed op orde hebben en dat het zaak is om volgend jaar goed in te zetten op communicatie. We hopen dat de campagne die in september 2022 is gestart dan zijn vruchten afwerpt. We moeten daarnaast op diverse wijzen ons aanbod voor het voetlicht brengen door nóg meer te netwerken en alle mogelijk communicatiekanalen te benutten. Maar we moeten daarbij vooral ook kijken naar behoeften, naar de vraag die per wijk kan verschillen door bijvoorbeeld bevolkingsopbouw of door de inzet van al aanwezige partners.

Ten aanzien van die samenwerking bestaat bij het team Basisvaardigheden ook het streven om de krachten te bundelen in een zogenoemd Ontwikkelplein. Hoe kunnen wij en andere organisaties die een bijdrage leveren aan basisvaardigheden de handen ineenslaan en een samenhangend aanbod bieden waarbinnen een efficiënte en warme doorverwijzing plaatsvindt naar elkaars diensten. En mooier nog, hoe kunnen we dat gelijktijdig doen op dezelfde locatie. Forumbibliotheek Ten Boer is daarvan al een goed voorbeeld. Daar zien we dat een dergelijke samenwerking een aanzuigende werking heeft op andere organisaties en belangrijker nog, op inwoners met een hulpvraag. In 2023 gaat Forum Groningen in samenwerking met Biblionet Groningen constructief aan de slag met het vormgeven van een Ontwikkelplein.

Ook samen met Biblionet Groningen willen we meer inzetten op de eerdergenoemde gezinsaanpak. Door ingrepen in inrichting/interieur van vestigingen, het combineren en uitbreiden van aanbod en het scholen van medewerkers kunnen we een verschil maken in het bereiken van ouder én kind om zo de cyclus van laaggeletterdheid te doorbreken.

Door uitbreiding van de formatie Basisvaardigheden (eind 2022) met nog eens 40 uur zijn we in 2023 in staat onze basis te behouden en te verstevigen, ons aanbod uit te breiden en te verbeteren en in te spelen op de actualiteit.

Jeugd & educatie

Kansenongelijkheid begint al bij de geboorte. Ouders die zelf moeite hebben met taal zijn zich vaak niet bewust van hun invloed op de taalontwikkeling van hun jonge kind, onze communicatie hierover bereikt hen vaak niet en soms zijn ze gewoon niet staat om hun kind te helpen. Dit is goed zichtbaar bij het programma Boekstart voor baby's. Uit landelijk onderzoek en eigen waarneming blijkt dat veel NT1 en NT2 ouders het koffertje met de twee gratis babyboekjes niet ophalen en ze maken hun kind niet gratis lid van de bibliotheek.

We proberen met de eerdergenoemde gezinsaanpak de vicieuze cirkel van laaggeletterdheid zo vroeg mogelijk te doorbreken en de maatschappelijke kansen van kinderen te vergroten. De afdelingen basisvaardigheden en jeugd & educatie willen de curatieve aanpak voor volwassenen combineren met de preventieve aanpak voor kinderen. Hiervoor hebben we de afgelopen tijd in alle wijken contact gelegd met instellingen in de wijken die contact hebben met de doelgroep ouders en kinderen.

921 ouders kwamen in 2022 met een bon een Boekstartkoffertje ophalen in de bibliotheek. Hiermee zitten we nagenoeg op het landelijke gemiddelde van 45 % van de ouders. (2.165 nuljarigen/921 bonnen = 42,54%)

Plannen voor 2023

In 2023 ontwikkelen we samen met Biblionet Groningen nieuwe programma's op het gebied van de gezinsaanpak. Om deze bij de juiste doelgroep onder de aandacht te krijgen zijn we met de GGD/consultatiebureaus in overleg over een gerichte benadering van de risicokinderen en hun ouders. We hopen ze met een persoonlijke benadering te interesseren voor programma's voor hun kind en indien nodig ook voor henzelf.

Door het combineren
en uitbreiden van ons
aanbod kunnen we de
cyclus van laaggeletterd-
heid doorbreken

Film

Forum Groningen is met vijf zalen een van de grotere filmtheaters van het land en beschikt over een brede filmprogrammering. Naast de premièreprogrammering maken we veel ruimte vrij voor filmspecials en filmfestivals. Zo organiseren we ieder jaar zowel pocketedities van het IFFR en IDFA als ook ons eigen animatiefilmfestival *Framed* en het *Roald Dah Festival*. En hebben we regelmatig live-avonden met filmexperts als Martin Koolhoven.

Highlights Film

Aantal
bezoekers film
126.513

Martin Koolhoven aan het woord tijdens Koolhovens Keuze

Een volle patio onder de Groningse sterrenhemel tijdens Rooftop Cinema

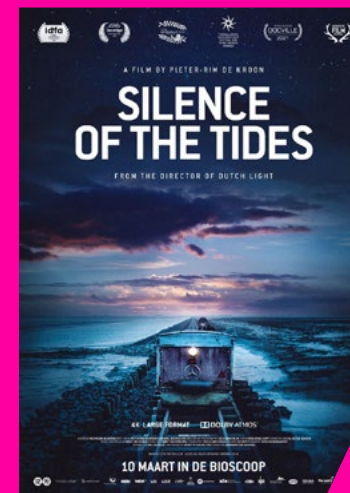

Gasten tijdens de opening van het International Documentary Festival Amsterdam in Groningen

Aantal bezoekers
filmliga's provincie
9.458

Top 3

bestbezochte films

Educatiebezoek film

10.671

Feestelijke première van de Nederlandse animatiefilm Knor

Filmspecials

Naast vaste filmspecials zoals *Marvelous Mind*, *Groningse Nieuwe*, *Koolhovens Keuze*, *Sneak Preview*, *International Movie Night*, *Rooftop Cinema*, *Spruit Cinema*, *De Filmclub* en *Hoe lees ik een film?* programmeren we regelmatig klassiekers, waaronder omvangrijke themaprogramma's zoals *Women Make Film* en *Frigh-tening Future*. Ook proberen we waar mogelijk extra verdieping aan te bieden door middel van inleidingen en nagesprekken.

Verder organiseren we door het jaar heen doelgroepgerichte filmevents zoals bijvoorbeeld live-registraties van het National Theatre uit Londen, een queerspecial met nagesprek op Coming Out Day en een horrormarathon met Halloween. Verder haken we met filmprogramma's aan bij onze exposities, zoals recentelijk *The Art of DC – The Dawn of Super Heroes*.

Met onze allereerste editie van Framed merkten we dat er in het noorden vraag is naar een eigen animatiefilmfestival. In samenwerking met het Groninger Museum vertoonden we films over de Franse kunstenaar JR, waaronder een in het bijzijn van JR zelf. Deze voorstelling trok bezoekers uit heel Nederland. Met een gratis Bitterzoet Erfgoed filmmarathon haakten we in bij de actualiteit en trokken we onverwacht volle zalen. We stelden een klassiekerprogramma samen dat gewijd was aan het dystopische filmgenre, dat maar liefst 1000 bezoekers trok. Dat onze bezoekers na Corona weer zin hebben in laagdrempelige filmevents vol fun bewezen uitverkochte voorstellingen van *The Rocky Horror Picture Show*, *Koolhovens Keuze*, *The Room* en onze allereerste feestelijke horrormarathon.

Vernieuwing en verbreding

Daarnaast merken we dat alle investeringen in vernieuwing en verbreding van het filmprogramma eindelijk zijn vruchten begint af te

werpen. Voor de allerkleinsten verzonnen we op zondag *Spruit Cinema*, dat nu standaard een volle zaal trekt. Kinderfilms zijn inmiddels een vast onderdeel van de reguliere programmering en vinden hun publiek, met name in de vakanties. De combinatie literatuur en film vonden we in het laagdrempelige maar inhoudelijk sterke programma *Hoe lees ik een film?*, dat nu maandelijks uitverkoopt. Onze maatschappelijke relevantie breidden we uit door af te stappen van de wekelijkse documentaireprogrammering en alle documentaires standaard meer voorstellingen te geven binnen de reguliere programmering. Martin Koolhoven heeft een vaste schare Groningse fans en zorgt stevast voor een volle zaal, theaterliefhebbers kunnen bij ons hun hart ophalen bij live registraties van het prestigieuze Nationale Theatre uit Londen en de flinke uitbreiding van het aantal films en specials met Engelse ondertiteling zorgt voor steeds meer internationale bezoekers.

We blijven consequent kwaliteit vertonen en maken scherpe keuzes om meer mensen te verleiden

Verjonging van het publiek

De beleidswijziging binnen de première-programmering (meer focus op een jongere doelgroep) zorgt bovendien duidelijk voor een noodzakelijke verjonging van ons publiek en het aantal Cinevillers in Groningen stijgt. Dit doen we door consequent te blijven in het vertonen van kwaliteit en het maken van scherpe keuzes in het enorme aanbod. Op die manier zijn we ervan overtuigd dat we steeds meer mensen kunnen verleiden tot het kijken van de meest

uiteenlopende films. Het is mooi om te zien dat we met bepaalde titels geschikt voor een jonger publiek regelmatig goede bezoekerjfers halen.

Stijgende lijn in bezoekaantallen

De bovengenoemde ontwikkelingen geven vertrouwen in de toekomst. Als kers op de taart sloten we het jaar af met bijzonder goede bezoekersaantallen in de kerstvakantie. Absolute hits waren *Triangle of Sadness* en *De Acht Bergen*. Met de bezoekersaantallen van de *De Acht Bergen* stonden we zelfs wekenlang landelijk op de derde plaats. Sindsdien laten de aantallen een stijgende lijn zien die zonder twijfel richting onze volle potentie als een van de grotere filmtheaters van het land gaan. We hebben er vertrouwen in dat we 2023 kunnen afsluiten met een bezoekersaantal dat ergens tussen de 150.000 en 200.000 ligt. Daarnaast hebben we voor 2023 de ambitie om het aantal leden met een Cinévillepas en de Filmclub flink uit te breiden.

Jeugd & educatie

Kinderen en jongeren omringen zich met bewegend beeld op bijv. TikTok, YouTube en Instagram. Maar spreken zij de taal van film voldoende? En kijken ze wel eens buiten hun bekende bubbel? Met verschillende festivals en events wil het Forum de blik van kinderen en jongeren verruimen en ze nieuwe en andere dingen laten zien. Het filmeducatieve programma draagt daarnaast bij aan het kritisch en bewust leren kijken en maken van film en beeldtaal.

Programma filmeducatie (4-18 jaar)

Alle filmeducatieve workshops en filmvoorstellingen hebben in 2022 ruim 10.000 leerlingen getrokken. Hierin staat bewust kijken/maken centraal. De Forum Filmdocenten zorgden hierbij voor verdiepende inleidingen en nagesprekken met leerlingen. De Forum Filmdagen, waarbij de groepen 6 van alle scholen met een Forumlidmaatschap in mei film komen kijken in het Forum, waren dit jaar gekoppeld aan Framed. De animatiefilm *Waar is Anne Frank* sloot mooi aan bij het curriculum over WOII. In Samenwerking met K&C en Filmhub Noord hebben we tijdens Krachtstof, IFFR en Framed ook verschillende deskundigheidbevorderingsprogramma's georganiseerd voor leerkrachten en docenten.

Jeugdprogramma film (2-18 jaar)

De grote kinderfilmfestivals, waarbij film met workshops, installaties en voorstellingen worden gecombineerd, werden in 2022 weer goed bezocht.

Taartrovers (2 - 6 jaar)	575 bezoekers
Cinekid (4 - 11 jaar)	3.644 bezoekers
Roald Dahl Festival (6 - 12 jaar/gezinnen)	3.014 bezoekers

Naast de festivals vertonen we wekelijks verschillende kinderfilms in het Forum. Spruit Cinema (2-6 jaar) een programma voor de allere jongsten waarbij boekverfilmingen en creatief spel worden gecombineerd heeft in 2022 echt een vlucht genomen en was praktisch elke zondagochtend uitverkocht. Tijdens het Framed-festival hadden we een feestelijke voorpremière van de Gouden Kalf-winnende animatiefilm *Knor*. Regisseur Mascha Halberstad was aanwezig om alle vragen van kinderen te beantwoorden. In de vrije tijd boden we workshops, cursussen en in-1-dag events waarbij nog meer de verdieping wordt geboden voor kinderen die tijdens de festivals/ educatieve activiteiten hebben kennisgemaakt met filmmaken.

Ambities voor 2023

Het komend jaar willen we speciale filmeducatieprogramma's ontwikkelen die aansluiten bij burgerschapslessen in voortgezet onderwijs en MBO. Daarnaast zijn we van plan een pilot te ontwikkelen met filmeducatie in de kinderopvang, in samenwerking met K&C. Hiervoor willen we een samenwerking aangaan met SKSG. Omdat de première van *Knor* naar meer smaak willen we komend jaar meer van dat soort kinderfilmspecials/ premières met interessante gasten uit de filmwereld organiseren.

Filmhub Noord

Forum Groningen is penvoerder en ketenpartner van Filmhub Noord. Filmhub Noord stelt zich ten doel ervoor te zorgen dat filmeducatie een structurele plek krijgt in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs in Fryslân, Groningen en Drenthe krijgt.

Om dit te bereiken werkt het Forum samen met vijf kernpartners: de steuninstellingen Kunst & Cultuur, Keunstwurk en Kunstkade en de filmpartners Film in Friesland, Internationaal Filmfestival Assen en Forum Groningen.

Het afgelopen jaar stroomlijnden we de provinciale samenwerking en verbeterden we de samenhang tussen de deelprojecten door regelmatig met de kernpartners samen te komen en af te stemmen. We brachten in kaart hoe de verschillende deelprojecten elkaar versterken, wat de kansen zijn en hoe we daarop in kunnen spelen. Het Forum nam twee nieuwe medewerkers aan in het team Jeugd & Educatie met filmeducatie als specialisatie, waardoor het nog beter in kan spelen op de groeiende vraag en het de rol als kernpartner en penvoerder van Filmhub Noord grondiger kan oppakken. Daarnaast intensiveerde ook de samenwerking met de landelijke aanbieders en is er een prettige samenwerking ontstaan met vele samenwerkingspartners.

Projecten van afgelopen jaar

- Proeftuinen: een proeftuin is een gelijkwaardige en onderzoekende samenwerking tussen een school, een steuninstelling en een of meerdere aanbieders, waarbij de vraag van de school leidend is. We stellen onszelf de vraag wat er op een school nodig is om filmeducatie naar een hoger plan te tillen, welke plek film en filmeducatie nu heeft en welke interventie ervoor zorgt dat die plek steviger, beter en structureler wordt. In Groningen werd samengewerkt met vier scholen voor primair onderwijs en werd animatie wederom als focus gekozen. De 9 Wieken uit Winsum en OSD De Starter, Brederoschool en IKC Groenewei uit Groningen gingen samen met animatoren Rozemarijn Tromp en Antonia Rehnen het experiment aan.
- Filmfeesten: op allerhande manieren en momenten stimuleert Filmhub Noord leraren om film bewust in te zetten. De ultieme stimulans is het Filmfeest waarin we leerlingen de kans geven om dat wat ze geleerd en gemaakt hebben te presenteren. Voor elke provincie schreven we een filmwedstrijd uit voor de bovenbouw van het primair onderwijs,

waarvan de winnaars tijdens het Filmfeest bekend werden gemaakt. Deze provinciale winnaars dongen tijdens het Filmgala mee naar de regionale hoofdprijs. Op 25 mei was het Groninger Filmfeest, waar zo'n 95 leerlingen van vier scholen de filmstrijd met elkaar aangingen. Hier werd in de aanloop naar het feest samengewerkt met de filmdocenten Rozemarijn Tromp en Lottie Herfkens. Tijdens elk Filmfeest werden twee winnaars gekozen, door een vakjury en een kinder- of publieksjury. De makers van deze zes winnende filmpjes reisden op 30 juni af naar Groningen voor het regionale Filmgala. Samen met 100 leeftijdsgenootjes bekeken zij daar *Polska Warrior*, namen deel aan een Q&A met de maker Martin Venema van animatiestudio Happy Ship, bekeken zij hun eigen filmpjes en zagen hoe het Friese IKC Theresa de regionale winnaar werd.

Filmeducatiecoach

Zoals Filmhub Noord op vele fronten een coach is die anderen verder helpt op het gebied van filmeducatie, zo gaan we bij het project de filmeducatiecoach nog een stap verder. Als filmeducatiecoach staan we een jaar lang naast een kleiner filmtheater in de periferie. In dat jaar helpen we het theater haar educatieve ambities waar te maken om zo een stevige stimulans te geven aan filmeducatie in die gebieden waar de infrastructuur ijl is.

Afgelopen jaar zijn we in elke provincie een coachingstraject met een filmtheater aangegaan: in Groningen met Cultuurhuis De Klinker in Winschoten, in Drenthe met Filmhuis Emmen en in Fryslân met De Filmwerf in Oosterstellingwerf. Alledrie de filmtheaters zijn anders in omvang, organisatievorm en ambities, zodoende ontstonden er drie trajecten op maat, met een externe coach om die trajecten kracht bij te zetten. De betrokken adviseurs van de steuninstellingen leidden dit proces als deelprojectleider in goede banen.

Didactische training voor filmmakers

We zoeken actief de verbinding met de professionele filmwereld en bieden filmmakers met educatieve ambities een didactische training aan, waarin zij de kennis en vaardigheden opdoen om deze ambities ook waar te kunnen maken. Eind 2022 is de training van start gegaan, waarin onze samenwerkingspartners NHL Stenden, De Animatiebus en Digital Art Factory de filmmakers in zeven sessies leren hoe basisschoolleerlingen

zich ontwikkelen, hoe zij leren en je daaropin kunt spelen. Ze leren de didactische en pedagogische basisprincipes kennen en toepassen, de kracht van reflectie en hoe een procesgerichte aanpak het creatieve proces stimuleert.

Gevolgen van corona

Een vaste plek voor filmeducatie is een ambitieus doel. Om dat te behalen hebben we veel tijd nodig, net als een stevig netwerk, een groeiend aantal samenwerkingspartners en een gedegen plan waarin we stap voor stap aan dat doel werken.

Anders dan we hadden gehoopt ondervonden we het afgelopen jaar toch nog hinder van corona. Niet alleen door de lockdown in de winter van 2021 en 2022, maar ook door alles wat daarachter vandaan kwam. Veel scholen opereerden het gehele schooljaar in een voorzichtige modus, waarbij geen externen welkom waren in de klas en ze liever geen externe locaties bezochten. Ook werd ontdekt dat de leerlingen in de coronaperiode flinke achterstanden hadden opgelopen. Ten slotte bleek werkend Nederland overbelast, waaronder ook de leraren en de schil rondom het onderwijs. Al met al bleek er enkel tijd, energie en zin te zijn voor de basis, waar filmeducatie helaas nog geen deel van uitmaakt.

Samenwerkingspartners

Filmhub Noord

- Cinekid
- De Animatiebus
- Eye
- Movies that Matter
- Nederlands Film Festival
- Instituut voor Beeld & Geluid
- Bekijk 't
- Cultuurreporters
- Taartrovers Film Festival
- Common Frames
- Impact Makers

Deze partijen vragen ons het Noorden te ontsluiten voor hun programma's. Filmhub Noord maakt dankbaar gebruik van de kennis en expertise van deze landelijke partners.

Wederzijds weten we elkaar te vinden. De aanbieders vragen ons het Noorden te ontsluiten, door mee te zoeken naar lokale filmdocenten, scholen en filmtheaters en hun projecten mee te nemen in onze communicatie. Anderzijds maakt Filmhub Noord dankbaar gebruik van de kennis en expertise van de landelijke aanbieders en verzorgden *Bekijk 't* en *De Animatiebus* trainingen op verzoek van Filmhub Noord.

Samenwerkingspartners film

- Filmhub Noord
- Landelijk Netwerk Filmeducatie
- Kunst & Cultuur Groningen
- Cinekid Festival
- Taartrovers Festival
- IFFR
- IDFA
- IFA
- Movies That Matter
- UMCG/RUG
- stichting Videolandschap Groningen
- Stichting Beeldlijn
- Bitterzoet Erfgoed
- GAVA
- Groninger Museum
- NVBF
- Cineville

Exposities

Ondanks de beperkingen van de laatste jaren zijn we erin geslaagd met *Game On - 50 years of Videogames* en *The Art of DC - The Dawn of Super Heroes* twee grote exposities naar Groningen te halen die onze unieke positionering in Nederland versterken, namelijk als venue waar populaire beeldcultuur, actualiteit en technologie een belangrijke rol spelen.

Highlights Exposities

Schoolbezoek
(aantal leerlingen)

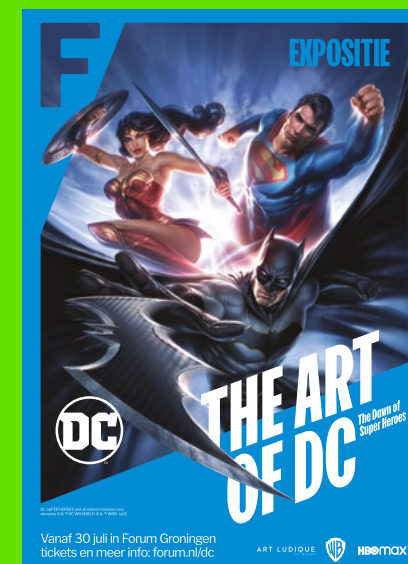
3.684

Vanaf 30 juli was de grote superhelden-tentoonstelling *The Art of DC – The Dawn of Super Heroes* te zien in het Forum

Bezoek exposities

49.518

Beide
exposities
werden
gewaardeerd
met een

8,4

Exposities

- Game On -
Experience 50 years
of videogames
- The Art of DC -
The Dawn of Super
Heroes

De expositie *Game On – Experience 50 years of videogames* startte op 3 oktober 2021 en liep door tot en met 6 juni 2022

De exposities dragen bij aan het besef dat populaire beeldcultuur de afgelopen jaren relevant, omvangrijk en dominant is geworden

De markt voor de internationale reizende exposities lag door corona de afgelopen jaren volledig op zijn rug. Reizen was niet mogelijk, museumzalen bleven dicht of mochten slechts open onder strenge voorwaarden. Hierdoor hebben we veel moeten schuiven in de planning en zelfs een expositie moeten afgelasten. Gelukkig hebben we inmiddels een sterk netwerk van bouwers en ontwerpers die helpen bij de realisatie, maar het vroeg wel de nodige flexibiliteit van de eigen organisatie. In 2022 haalden we met *Game On - 50 years of Videogames* en *The Art of DC - The Dawn of Super Heroes* twee internationale exposities naar Groningen.

Cultuur voor iedereen

Zowel bij pers als publiek leidden de exposities tot een enthousiaste respons. De twee exposities hebben bijgedragen aan het besef dat populaire beeldcultuur de afgelopen jaren relevant, omvangrijk en dominant is geworden. In musea is het echter vaak niet te vinden. Zo is de game-industrie vele malen groter dan die van Hollywood. De game-industrie is – zoveel is inmiddels wel duidelijk – een belangrijk deel van de populaire beeldcultuur geworden. Maar hoewel de beste kunstenaars en ontwerpers in deze branche werken, wordt het vaak nog niet als serieus onderwerp voor een expositie gezien. Het Forum heeft deze inspirerende onderwerpen wel naar de expositiezalen gehaald. Beide exposities, zo bleek dit jaar, bleken een succes bij jong en oud. Niet voor niets bestaan videogames al vijftig jaar en ontstond het universum met superhelden al voor de Tweede Wereldoorlog. Verschillende generaties zijn opgegroeid met een eigen versie van deze superhelden of hun eigen favoriete game.

In beide exposities is bovendien veel aandacht voor het creatieve proces. Game-bouwers, ontwerpers, tekenaars en kostuumontwerpers nemen de bezoeker mee voor een kijkje achter de schermen in dit proces. Voor de jeugd ontwikkelen we in dit licht educatieprogramma's die hier dieper op in gaan. Voor volwassenen is er een randprogramma.

Algemeen

De omstandigheden waren beter dan in 2021, maar ook in 2022 speelde corona ons nog parten. In januari waren er als gevolg van de lockdown geen bezoekers. Daarnaast hadden we last van de Russische invasie in Oekraïne. Vanwege de enorm gestegen kosten voor luchtvracht hebben we gekozen voor zeevracht voor het transport van de expositie die voor de zomer zou openen. Hierdoor liep de opening van de DC-expo wel weken vertraging op en konden pas in de zomervakantie, eind juli, de eerste bezoekers naar binnen. Gelukkig was augustus een uitstekende openingsmaand. Mede door de uitstekende landelijke aandacht in dagbladen, het NOS-Journaal en het Jeugdjournaal.

Museumkaart

Daarnaast was 2022 ook het jaar waarin we de Museumkaart konden introduceren voor de exposities. Doordat de doelgroepen voor beide exposities voornamelijk gezinnen met kinderen zijn vinden veruit de meeste bezoeken plaats-vinden in de schoolvakanties en weekenden. De invoering van de Museumkaart heeft daar slechts mondigesmaat verandering in aangebracht. Het aandeel museumkaarthouders groeit wel, maar is met 20 procent in 2022 slechts een fractie van wat meer traditionele musea hebben. Dit is een groep die vaker doordeweeks een museum bezoekt. Hier zit dan ook nog rek in zodat ook het bezoek zich meer spreidt.

Game On - 50 Years of Videogames

Aantal bezoekers in 2022: 23.799
(totale tentoonstellingsperiode 37.564)

Van 3 oktober 2021 tot en met 6 juni 2022 was in Forum Groningen de grootste, interactieve tentoonstelling over videogames ter wereld te bezoeken. Game On bestond uit de grootste speelbare collectie ter wereld met meer dan 120 arcadekasten, handheld games en game-consoles, en daarnaast: van *Computer Space* tot de *Commodore 64* en van *Space Invaders* tot *Halo*. Maar er was nog veel meer te bewonderen, zoals een verzameling unieke objecten, schetsen en originele illustraties die het creatieve proces

achter het maken van games lieten zien. Speciale aandacht was er bij dit alles voor de Nederlandse gamestudio's, waaronder *Horizon Forbidden West*, de langverwachte opvolger van *Horizon Zero Dawn* van de Amsterdamse studio *Guerrilla Games*.

De expositie *Game On* werd samengesteld en georganiseerd door Barbican International Enterprises in nauwe samenwerking met Forum Groningen en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.

The Art of DC – The Dawn of Super Heroes

Aantal bezoekers in 2022: 25.719
(totale tentoonstellingsperiode 38.326)

Vanaf 30 juli was er bij het Forum de grote internationale tentoonstelling *The Art of DC - The Dawn of Super Heroes* te zien. Dit was een tentoonstelling die je meenam in de wereld van Batman, Superman, Wonder Woman en andere wereldberoemde DC helden én schurken. *The Art of DC* bestaat uit meer dan 160 originele tekeningen en 200 art works van DC's beroemdste superhelden én schurken, tientallen originele kostuums en rekwisieten uit de blockbuster-films, filmfragmenten en interviews. Zo was er de ruim drie meter hoge Bat Pod uit de Batman-verfilming van Christopher Nolan, de Batmobile afkomstig uit Joel Schumachers film, het Joker-pak van Jack Nicholson, Christopher Reeve's beroemde Superman-cape en Lynda Carter's iconische Wonder Woman-kostuums uit de jaren 70. Ook kostuums en rekwisieten uit recentere films van Zack Snyder, Tim Burton en Christopher Nolan en de film *Wonder Woman* film van Patty Jenkins waren te zien. Daarnaast honderden originele tekeningen, gemaakt voor de klassieke strips, en evenzovele voorbereidende storyboards en artwork van de verschillende bioscoopfilms.

Ambities voor komend jaar

Voor 2023 zetten we in op groei van het aandeel museumkaarthouders en willen we meer de vast grote aantallen Forumbezoekers verleiden naast het dak ook de exposities te bezoeken door betere zichtbaarheid in het gebouw en cross-selling. Inhoudelijke ambitie is er ook: herkenbare programmering passend bij de visie van het Forum. Naast populaire beeldcultuur ook exposities over technologie en actuele maatschappelijke thema's. Voor 2023 staan op het

programma: *Disney – Telling Timeless Stories* en In de hoofdrol Chas Gerretsen, de wereldberoemde in Groningen geboren fotograaf, onder andere bekend van zijn beelden van de opnames van Apocalypse now en tijdens de staatsgreep in Chili. Daarnaast zijn we bezig met een foto-expositie rond de winnaars van de Zilveren Camera die gratis te zien zal zijn op plein 4.

Jeugd & educatie exposities

Met exposities op het snijvlak van technologie en populaire beeldcultuur willen we kinderen en jongeren meenemen in de geschiedenis en het maakproces van de verschillende thema's van de exposities. Voor educatieve rondleidingen werken we met opdrachtkaarten, zodat leerlingen na een inhoudelijke introductie, zelf gericht de tentoonstelling kunnen verkennen.

Bij de interactieve expositie *Game On*, over de 50-jarige geschiedenis van de videogame, ontdekten kinderen de ontwikkelingen op gebied van gaming en consoles. En konden zij zelf spelen op verschillende oude consoles en arcadekasten. Bij *The Art of DC* kwam het universum van de bekende superhelden Batman, Wonder Woman en The Joker tot leven via verschillende props en kostuums van de superhelden en -schurken. Hierbij werd in de educatieve rondleidingen ingezoomd op het goed en kwaad en bedachten leerlingen eigen helden en schurken.

Ook in de vrije tijd werden workshops, cursussen en in-1-dag programma rondom *Game On* en *The Art of DC* aangeboden. Zo konden kinderen zelf superhelden-filmpjes animeren en was er een cursus game-design.

Voor komend jaar willen we de I ask methode gaan toepassen bij educatieve rondleidingen om zo nog meer aan te kunnen sluiten bij het niveau en behoefte van de leerlingen.

Samenwerkingspartners expositie

- Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid
- Art Ludique Paris
- HBO Max Nederland
- Warner Bros
- Barbican Centre London
- Museumvereniging Nederland
- Vriendenloterij

Storyworld

Storyworld is een interactief museum over het beeldverhaal uit strips, animatie en games, waarbij bezoekers verleid worden om zelf de stappen uit het maakproces te doorlopen. Door het zelf te doen, wordt het maakproces voor bezoekers nog inzichtelijker. Door deze interactieve inrichting van Storyworld wordt de bezoeker uitgedaagd om met nieuwe ogen naar beeldverhalen te kijken en de eigen creativiteit te vieren.

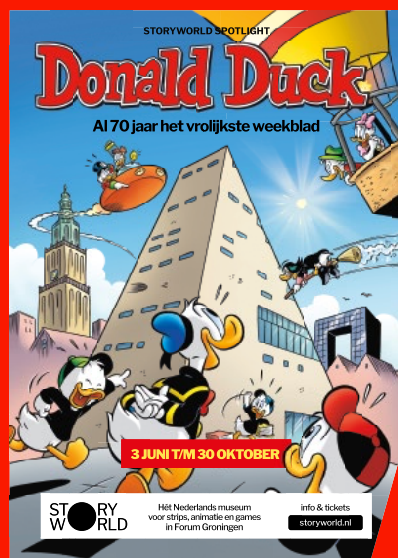
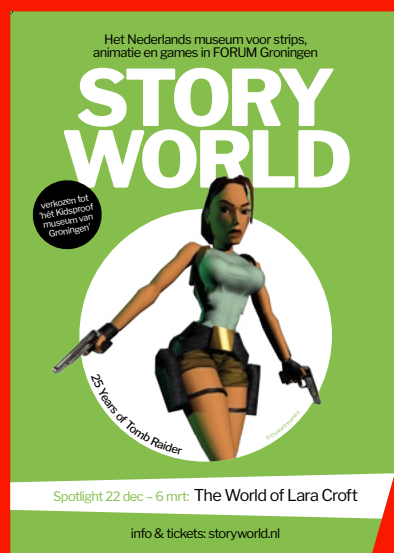
Highlights Storyworld

Tijdens de Groninger Museumnacht was Storyworld uiteraard ook geopend

Spotlights

The World of Lara Croft
Donald Duck 70 jaar
Lessons of the Wild

Uitgeroepen
tot het meest
Kidsproof
museum van
de provincie
Groningen,
met een

8,9

Het werk van de Amsterdamse studio Guerrilla Games, bekend van *Horizon Zero Dawn*, stond vanaf november in de spotlights in Storyworld

Schoolbezoek

3.024

De uitgave bij de Spotlight-expositie over Lara Croft

Storyworld organiseerde een gesprek genaamd *Zwart in Strips* als onderdeel van het Bitterzoet Erfgoed programma

Bezoek Storyworld

38.687

Programma

Storyworld presenteerde in 2022 weer drie wisselexpositities in de Spotlightzaal. Dat waren The World of Lara Croft, Donald Duck 70 jaar en Lessons of the Wild, over de game Horizon Forbidden West, die een wereldwijd succes is en ‘gewoon’ in Amsterdam wordt gemaakt door Guerrilla Games. Daarnaast organiseerden we onder de noemer Storyworld presenteert enkele masterclasses, waaronder een met de makers van weekblad Donald Duck. Naast een redacteur waren er een scenarioschrijver en twee tekenaars aanwezig die iets over hun werk vertelden. Ook Barbara Stok en Hanco Kolk waren te gast bij zo’n masterclass.

In de vaste collectie werd een aantal wijzigingen aangebracht om in te kunnen spelen op de actualiteit. Zo toonden we tekeningen van de Nederlandse storyboard artist Piet Kroon voor Guillermo del Toro’s film *Pinocchio* (Netflix). Daarnaast is de vaste collectie van Storyworld verrijkt met twee prachtige achtergrondschilderijen van Hisko Hulsing, de Nederlandse filmmaker die voor Amazon Prime de prijswinnende serie *Undone* regisseert.

We willen ons gaan concentreren op herhaalbezoek en we willen een aantal installaties in het museum updaten of verbeteren

Bezoekersaantallen en waardering

In 2020 en 2021 zijn we meerdere keren geplaagd door corona, waardoor 2022 het eerste ‘normale’ exploitatiejaar was voor Storyworld. Dit resulteerde in een uitstekend resultaat van 38.687 bezoekers (in 2020 en 2021 was dit respectievelijk 21.034 en 21.230). Dit geeft een positief beeld en wekt sterk de indruk dat Storyworld een gezond museum is. Daarbij is het ook goed om in gedachten te houden dat veel Nederlandse musea het in 2022 nog erg zwaar hadden.

Uit enquêtes onder onze bezoekers kwamen in 2022 vijf belangrijke redenen naar voren om Storyworld te bezoeken:

Persoonlijke interesse in strip, animatie en/of games	32,8 %
Leuk uitstapje met kinderen	20,5 %
Brede museale belangstelling	16,6 %
De wissel-expositie	13,1 %
Gewoon een keer kijken	11,4 %

Uit dezelfde enquêtes bleek dat het museum voor de meeste bezoekers (54,5%) voldeed aan hun verwachtingen. Voor 38,8 % procent overtrof het museum zelfs de verwachtingen! Er was ook een kleine groep voor wie het bezoek tegenviel (6,7 %). Bijvoorbeeld omdat men het museum wat klein vond of omdat de bezoeker de opzet van het oude Stripmuseum miste.

Storyworld doet het goed in museumland. Met 38.687 bezoekers zitten we ruim boven het middensegment van de Nederlandse museumsector, afgaande op het onderstaande overzicht van het CBS.

Jeugd & educatie

In Storyworld staat het maakproces van strips, animatie en games centraal. Daarmee geven we kinderen en jongeren een kijkje achter de schermen bij het werk van tekenaars, animatoren en gamedesigners van de grote productiestudio’s. Het museum laat middels originele schetsen de inbreng van Nederlands talent bij internationale producties zien. We willen kinderen en jongeren hiermee inspireren om zelf ook hun dromen na te leven.

Educatie in Storyworld

In 2022 brachten 3.024 leerlingen een bezoek aan het museum, waarbij ze vooral zelf aan het werk werden gezet met interactieve opdrachtkaarten. Voor het primair onderwijs is een leerlijn ontwikkeld rondom Storyworld. Leerlingen bekijken eerst een lesfilm in de klas. Vervolgens krijgen zij een interactieve rondleiding in het museum. Daarna kunnen zij thuis of op school de educatieve game *Expeditie Storyworld* spelen.

Storyworld voor jeugd

Voor kinderen die in hun vrije tijd het museum bezoeken is een Storyworld Paspoort ontwikkeld. Met leuke doe-opdrachten en quizvragen worden kinderen verleid om de collectie in het museum wat beter te bekijken.

Jaarlijks organiseren we ook een aantal kinderlezingen die aansluiten bij de Storyworld programmering. De uitverkochte kinderlezing over Donald Duck, waarbij kinderen zelf verschillende Duckstad bewoners leerden tekenen, was het hoogtepunt.

In het kader van 350 jaar Gronings Ontzet is het stripverhaal *De laatste bom voor Bommen Berend* gemaakt door IJsbrand Oost. Hierbij ontwikkelden we een workshop historisch strip-tekenen.

Na een grondige inspectie werd Storyworld door een onafhankelijke vakjury van Museuminspecteurs uitgeroepen tot het meest Kidsproof museum van de provincie Groningen. Met een prachtig cijfer: een 8,9!

Ambities voor 2023

In 2023 krijgen we een tentoonstelling over Edwin Rhemrev, een tekenaar die vanuit Voorburg meewerkt aan internationale animatie-blockbusters, zoals *Minions 2: The Rise of Gru*, *The Grinch* en *Over the Moon*.

In de zomer krijgen we een Spotlight tentoonstelling over Aimée de Jongh, een Nederlandse graphic novel-auteur die met haar laatste boek *Dagen van zand* overal ter wereld prijzen in de wacht sleepte. Verder willen we ons in de komende periode onder andere gaan concentreren op herhaalbezoek en we willen een aantal installaties in het museum updaten of verbeteren.

In 2023 willen we voor Storyworld een educatietraject ontwikkelen voor het voortgezet onderwijs en MBO en de I ask methode gaan toepassen bij educatieve rondleidingen om zo nog meer aan te kunnen sluiten bij het niveau en behoefte van de leerlingen.

Samenwerkingspartners Storyworld

- Museumvereniging Nederland
- Vriendenloterij, Groninger Archieven
- Eye Filmmuseum
- Aardman Studios
- Guerrilla Games
- Weekblad Donald Duck
- Crystal Dynamics
- Het Stripschap
- O2G2
- SKSG
- Kids first

Programmering

Het Forum staat met de programmering stil bij de wereld van nu en de mogelijkheden van morgen. Centraal hierin staan actualiteit, technologische ontwikkelingen en populaire cultuur. Deze thema's kun je terugvinden in allerlei gedaantes: talkshows, walk-ins, installaties, workshops en festivals - met schrijvers, opiniemakers, deskundigen, creatieven, etc. Maar zijn ook terug te vinden in de collectie en tentoonstellingen - zoals eerder beschreven.

Highlights Programmering

Dichter en Slimste mens deelnemer Joost Oomen tijdens de spetterende afsluiting van de Groningse Nacht van de Filosofie

Voor een keertje tekenen op de glazen balustrade van het dakterras

BMX-kunsten tijdens Let's Gro

Allemaal meeknutselen bij het eerste Maakfestival op de Nieuwe Markt

De gevaren van een mobieltje op de fiets tijdens Playground

Pubermeiden in hun kracht op het Rebelse Meisjes Festival

Tickets (inclusief gratis events)

24.646

Talk over het belang van een gezonde bodem

Voor de actualiteitsprogramma's kunnen we zelden echt concurreren met de dagelijkse talkshows en programma's op televisie. Toch willen we wel proberen snel te schakelen. Dat lukte bijvoorbeeld goed met de Russische aanval op Oekraïne in februari waar we binnen drie dagen met lokale deskundigen een eerste duiding van de oorlog konden geven, waarbij het publiek volop vragen stelde. Omdat het verhaal zo groot en impactvol is hebben we dit een paar maanden later nog eens gehaald.

Een paar highlights uit het programma van 2022:

Verkiezingen

Verkiezingen krijgen altijd volop aandacht bij het Forum. Al zeker 15 jaar neemt het Forum (en haar voorgangers) in Groningen de lead in het organiseren van de verkiezings- en lijsttrekkersdebatten en uitslagenavonden bij landelijke en lokale verkiezingen. Gemeente en Forum vormen daarbij inmiddels een goed team en ook de samenwerking met het Dagblad van het Noorden en OOG TV voelt daarbij als natuurlijk en heel prettig.

De gemeenteraadsverkiezingen in maart waren de eerste die in het nieuwe Forum gevierd konden worden. Naast het gebruikelijke lijsttrekkersdebat hebben we nu speciaal aandacht besteed aan de internationale studenten, die bij gemeenteraadsverkiezingen ook stemrecht hebben. Samen met de studentenvereniging voor Internationale Betrekkingen (SIB) hebben we een verkiezingsdebat voor deze doelgroep opgezet. Dit leverde verrassend genoeg een volle zaal internationals op en een dergelijke aanpak gaan we zeker de volgende keer herhalen.

Omdat het de eerste keer was in het nieuwe Forum en één van de eerste events na de lockdown is er fors uitgekapt met de uitslagenavond. Met een urenlange live-uitzending van OOG TV en een fraai aangeklede entreehal. Het was een gezellig drukke avond, maar ondanks dat de uitslagenavond in het Forum nu toegankelijker dan ooit was, waren vooral de partijleden en politiek betrokkenen aanwezig. Waarschijnlijk speelde corona nog wel een rol hierbij, maar het Forum wil in de toekomst meer gaan inzetten op betrokkenheid van de inwoners van de gemeente. Sowieso kan het Forum een grotere rol spelen in het dichterbij brengen van de Groningse politiek en lokale kwesties. Reden ook om te experimenteren met een kennismaking met het nieuwe college voor de publiekstribune afgelopen zomer, opnieuw samen met het Dagblad van het Noorden en OOG TV. Het gesprek, op een vrijdagmiddag, trok nauwelijks extra publiek (los van het bereik van de OOG-registratie), dus goed om te kijken naar een andere vorm of invulling.

Talkshows

Een ander format om lokale en landelijke actualiteit te bespreken is de talkshow. Samen met het Dagblad van het Noorden hadden we tot aan de laatste lockdown, eind 2021, de wekelijkse talkshow Talk of the Town. Een ontzettend arbeidsintensief proces voor een klein programmeerteam, maar wel door de samenwerking met het Dagblad van het Noorden een mooie serie met een steeds trouwere aanhang. Helaas heeft het Dagblad voor hun nieuwe koers de stekker uit de samenwerking getrokken. Met alle ruis van de lockdowns is hier in 2022 geen opvolger voor gevonden.

Forum Green House

In het voorjaar stond, door corona een jaar later dan gepland, Forum Green House op het programma. Oorspronkelijk was dit project gekoppeld aan de klimaatop in Groningen, maar desondanks hebben we toch gekozen om alsnog met dit programma stil te staan bij de relatie tussen mens en natuur. Forum Green House bestond uit jeugdprogramma's en lezingen voor volwassenen, film, een voedselmarkt en als hoogtepunt een prachtig groeiend groen kunstwerk van Merijn Vrij in het gebouw aan de Nieuwe Markt. Het debat en de gesprekken over dit thema werden onder andere gevoerd tijdens avonden over nieuwe wildernis in Nederland en over de toekomst van de Groningse boer. Dat laatste uitverkochte programma viel precies in de week van de bekendmaking van de stikstofplannen en was daarmee bijzonder actueel en door de aanwezigheid van de landbouwminister ook heel relevant.

Bitterzoet Erfgoed

De manifestatie Bitterzoet Erfgoed is ook een mooi voorbeeld van het aansluiten van het Forum bij maatschappelijk trends en discussies. Daarom heeft het Forum ook enthousiast aangehaakt. Met lezingen, een filmmarathon, een jongerenprogramma en mooie gesprekken over zwart vaderschap en zwart in strips zat het Forum vol in het programma. We zijn trots om een bijdrage aan deze succesvolle manifestatie te hebben geleverd en blijven aangehaakt om het podium te zijn voor gesprekken en verhalen rond dit thema.

Forum in de zomer

Ooit ontstaan als online programmareeks tijdens de eerste lockdown is Zomertalks in 2022 uitgegroeid tot een meer herkenbare reeks zomeravondgesprekken met één presentator, Özcan Akyol (Eus) en gemiddeld 100 bezoekers per avond waarbij Marjolein Moorman de meest populaire gast was. Het laat zien dat er ook tijdens de zomervakantie behoefte is aan inhoud en programmering.

De snelst uitverkopende avond in de zomer was een live event van Kon veel minder, de podcast. Binnen een paar uur waren de 250 kaarten voor een live editie van deze populaire FC Groningen-podcast weg. Een grotendeels nieuw publiek luisterde naar voetbalanalyses van de vertrekkende trainer Danny Buijs. Ook dit soort gesprekken passen goed in de huiskamerfunctie van het Forum.

Groninger Museumnacht

Het nieuwe culturele seizoen startte 10 september met de Groninger Museumnacht. De twee vorige edities in het nieuwe Forum waren matig bezocht, maar dit keer was het een drukke en sfeervolle avond. Groot verschil met eerdere keren was dat we nu wel een expositie hadden in de grote zalen, en niet alleen Storyworld. In totaal kregen we ruim 3.000 bezoekers, waaronder vele jonge internationals, over de vloer.

Al 15 jaar neemt het Forum de lead in het organiseren van de verkiezings- en lijsttrekkersdebatten en uitslagenavonden bij landelijke en lokale verkiezingen

In internet we trust

In september bestond de domeinnaam Google.com 25 jaar. Voor het Forum een aanleiding om onder de noemer In internet we trust aandacht te besteden aan de verhouding tussen het digitale leven en ons 'echte leven', aan privacy en digitale veiligheid. Los van alle voordelen die internet en de digitale samenleving hebben zijn we ook kwetsbaar en niet iedereen is zich even bewust van de risico's die er ook zijn. Het programma bestond uit laagdrempelige workshops zoals een Privacy café en een Security café waarbij bezoekers hun apparaten mee konden nemen om de online veiligheid te laten controleren. Daarnaast was er een filmprogramma en twee Tech Stages over privacy en de macht van techbedrijven met privacy-expert Sjoera Nas en een andere over cyber security en cyber warfare met onderzoeksjournalist Huib Modderkolk. Aangezien Google zelf 2023 als jubileumjaar ziet en digitale veiligheid een groot thema blijft zullen we ook in het komende jaar dit onderwerp op de agenda houden. We gaan kijken of en hoe we de Security cafés een meer reguliere plek in de programmering kunnen geven.

Let's Gro

Een deel van het programma van In internet we trust was onderdeel van de tweede editie van het Let's Gro Festival in het Forum, van 4 t/m 6 november. Het Let's Gro Festival is ook een goed evenement om lokale vraagstukken, stadsvernieuwing en andere actuele ontwikkelingen rond de toekomst van Groningen een plek te geven en dichterbij de inwoners te brengen. De eerste editie in het Forum was in 2021 al een succes met zo'n 25.000 bezoekers. Dit waren voor een groot deel bezoekers die niet specifiek voor het festival komen, maar nu wel betrokken werden bij de installaties, presentaties en gesprekken over de toekomst van de stad. Een grote winst ten opzichte van de edities daarvoor en iets wat we, ook door de inzet van de wijkfilialen, graag willen uitbouwen. Ook hier is er de beperking van een klein programma- en projectteam die met stoom en kokend water een programma optuigt. Er valt inhoudelijk nog zo veel meer te halen uit het festival, ook door het jaar heen.

Met het organiseren van thematische events over actuele Tech-onderwerpen wil Forum Groningen zijn bezoekers helpen zich voor te bereiden op de toekomst

Let's Gro als label voor programmering over de toekomst van de stad kan ook de rest van het jaar zichtbaar zijn. Een geslaagd experiment op dit terrein was een kleine expositie over textiel-recycling (Gronings Goud) op de begane grond afgelopen februari. Maar dit kunnen ook presentaties van maquettes, rondleidingen of een debat over de nieuwe Grote Markt zijn. Het thema van de editie 2022 was De kloof. In samenwerking met de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Groningen werd een deel van de ruim 80 programma's tijdens de drie daagse festival ingericht rond dit thema. Met als meest populaire programma een optreden van het Eric van 't Zelfde van Dreamschoon. Een deel van het 'kloof'-programma was opgehangen aan de komst van Sander Schimmelpenninck naar Groningen. Helaas moest hij kort van tevoren afzeggen. Zijn wijkbezoek in Groningen en zijn optreden in het Forum gaan we alsnog uitvoeren in juni 2023.

Naast de kloof was er uiteraard ook volop aandacht voor stadsvernieuwing, duurzaamheid en energie en de digitale stad. Door de aankleding en veel projecten, maquettes en presentaties in de openbare delen van het pand was het festival zichtbaarder dan eerder. De projectorganisatie waarin de gemeente en Forum samenwerken functioneerde erg goed en met ruim 25.000 bezoekers bewijst het Forum zich wel als de ideale plek om samen met de inwoners een lang weekend na te denken over de toekomst van de eigen stad en omgeving. Er waren nu ook meer onderdelen in de wijken. Dit gaat we verder uitbouwen net als de professionalisering van de programmering. Veel programma's komen van makers en ambtenaren die niet of nauwelijks ervaring hebben met het maken van publieksprogramma's. We gaan samen met de gemeente kijken hoe we deze makers kunnen ondersteunen bij het uitwerken van hun ideeën voor het festival.

Tijdens Let's Gro kreeg de grote houten binnenstadsmacquette van Groningen een plek op de begane grond van het Forum. Maanden later blijven dagelijks nog altijd honderden bezoekers stilstaan bij de macquette. Kaarten, maquettes en presentaties over de eigen stad hebben een grote aantrekkingskracht op toeristen en inwoners en ook buiten het festival leent het Forum zich hier erg goed voor.

Actualiteit

Met Studium Generale een nabeschouwing van de poolexpeditie met Groningse wetenschappers die het veranderen klimaat onderzoeken. Samen met o.a. burgemeester Koen Schuiling en het COA bespraken we mogelijke oplossingen voor de asielcrisis in Ter Apel en in november hadden we een voorbeschouwing op het wereldkampioenschap voetbal in Qatar. Niet onverwacht ontvingen we na de aankondiging van deze avond ook kritische berichten. We hebben de keuze gemaakt om zowel de maatschappelijke discussie over het WK als het

sporttoernooi zelf te bespreken en dit te combineren. Dit leverde mooie gesprekken tijdens deze avond met onder anderen Suze van Kleef, Imke Courtois, Youri Mulder en Arthur Numan.

Huiskamer

Het WK bracht geregeld een hoop reuring in het Forum. De wedstrijden werden allemaal uitgezonden op het grote ledscherm in het atrium. Voor veel fans en internationals in Groningen was dit een goede plek om samen de wedstrijd te kijken, inclusief vlaggen en luid gejuich. Ook televisiemomenten als de uitvaart van Queen Elizabeth, de nationale herdenking van Keti Koti en de kersttoespraak van koning Willem-Alexander hebben we live uitgezonden. Bijzonder geslaagd was het toen in december het Forum steeds meer in kerstsferen kwam met op een week voor Kerst een dag en avond vol gezelligheid. Een kerst-Meezingcafé op de begane grond trok honderden kijkers en meezingers. Tegelijkertijd werden er kerstfilmklassiekers getoond en namen we in de Rabo Studio met onder anderen Roos Moggré, Levchenko, Tim de Wit en Linda Duits het bijzondere nieuwsjaar 2022 door. Het succes van deze aanloop naar Kerst smaakt naar meer en dus zal het kerstprogramma zeker een vervolg krijgen en misschien wel uitgebreid worden.

Te gast in het Forum

Met het bekender worden van het Forum zien we steeds meer verzoeken van partijen die van alles en nog wat in het gebouw willen doen. Vanwege de functie als huiskamer waar altijd mensen zijn en vanwege het gebouw dat ze graag als decor willen gebruiken. Gelukkig zien we ook meer aandacht van buiten Groningen. Opium radio nam een uitzending op en we mochten het Nationaal Dictee ontvangen. De strijd tussen BN'ers en spellingsliefhebbers werd gestreden in Wonderland en het publiek kon live meedoen

Met het bekender worden van het Forum zien we steeds meer verzoeken van partijen die van alles en nog wat in het gebouw willen doen

op de tribune en de uitzending volgen via het ledscherm. Ook NPO Radio 4 wil binnenkort live uitzenden vanuit ons gebouw.

Playground

Playground was jarenlang in het Forum (aan het Hereplein) een digitale speeltuin waar je naar hartenlust kon spelen met interactieve opstellingen en demo's. In december hadden we de eerste editie in het nieuwe gebouw. De tien installaties, vooral gekoppeld aan virtual reality waren verspreid over de begane grond van het Forum en in de Rabo Studio met kaartverkoop per installatie. Hoewel de kaartverkoop niet tegenviel is het interessanter voor de bezoeker om dergelijke installaties meer te verspreiden over het jaar en niet per sé te clusteren.

Europe Direct

Als partner binnen Europe Direct hebben we ook meerdere programma's georganiseerd met als hoogtepunt in juni De Toekomst van Europa met onder meer Saskia Dekkers, Jelle Brandt Corstius, Mathieu Segers. De zaal was voor deze avond uitverkocht. Dit laat zien dat Europa en de internationale (geo)politiek meer leven dan ooit. Europa was nooit een heel sexy onderwerp, maar de combinatie van actualiteit en goede gasten liet nu anders zien.

Nacht van de filosofie

Vast in het Forum-programma is de Nacht van de Filosofie; al jaren het grootste event vanuit actualiteit en samenleving (editie 2021: 727 bezoekers). In de programmering wordt, samen met de RUG en Studium Generale, ook meer verbreding gezocht. Niet alleen maar strikt filosofische programma's, maar bijvoorbeeld ook een analyse van de invloed van complottheorieën. Ook hier zien we steeds meer belangstelling van internationals.

Met vaste partners als Noorderpers en Studium Generale blijven we journalistieke en wetenschappelijke programma's maken. Het maandelijkse Kenniscafé van Studium Generale trekt gemiddeld rond 75 bezoekers net als de circa drie avonden per jaar van Noorderpers. Nieuw was de samenwerking met TedX Youth (160 bezoekers), waarbij Groningse sprekerstalent het podium kreeg. We bekijken nog of dit een vervolg krijgt.

Tech

(Digitale) technologie heeft een grote impact op ieders leven en ontwikkelt zich razend snel. Het is lastig 'bijblijven' en daarom is kennis en bewustwording over (relevantie van) komende/actuele ontwikkelingen belangrijk voor iedereen. Met het organiseren van thematische events over actuele Tech-onderwerpen wil Forum Groningen zijn bezoekers helpen zich voor te bereiden op de toekomst. Het tech programma bestaat uit een gevarieerd aanbod voor een breed publiek in de RaboStudio, het Smartlab of juist op de publiekspleinen waarbij we willen informeren, inspireren en activeren. Soms met eigen programma's, maar ook fungeren we als (test/publieks)platform voor andere organisaties, onderwijs of kunstenaars.

Installaties

In 2022 waren meerdere opstellingen en installaties te beleven in het Forum. Zo stond in het kader van de Tech Stage over elektrisch rijden de 'Green Spirit' van het Top Dutch Solar Team ruim een week op de begane grond, presenteerden we in de meivakantie de VR/festivalhit en VR-vliegsimulatie 'Birdly' en waren we publieksplatform voor 'Have You Herd', het kunstenaarsproject van onder meer het Groninger collectief Snow, waarbij het publiek door middel van een 360 3D scan onderdeel werd van een digitale 'crowd'. Alle installatie genoten veel belangstelling van het langlopende publiek. Alleen voor Birdly moesten kaartjes gekocht worden – deze installatie was iedere dag uitverkocht.

Maakfestival

Na een aantal jaren afwezig te zijn geweest (vertraging bouw, corona) was het in juni 2022 eindelijk weer tijd voor het Maakfestival – het festival van creativiteit en innovatie met een 'makersmarkt' voor alle makers in Noord-Nederland. Het vond buiten plaats op de Nieuwe Markt en op de begane grond van het Forum. Iedere bezoeker van het Forum moest wel dwars door de makersmarkt lopen.

Het was de 1e editie die door het Forum werd georganiseerd (zonder de oorspronkelijke initiatiefnemer Stichting MF050) en hiervoor hebben we de samenwerking gezocht met makers van het 1e uur, in het bijzonder Herman Kopinga – oprichter van de Maakplek. Juist omdat we zoveel mogelijk makers wilden bereiken, en we gebruik wilden én moesten maken van het netwerk van makers onderling, ook om 'de juiste taal te spreken'.

Voortraject was erg arbeidsintensief, veel tijd besteed aan het vinden van de makers, via én via allerlei koepels/collectieven/broedplaatsen in Noord-Nederland, maar vrijwel de meeste aanmeldingen kwamen toch uit de stad Groningen. We haalden ons streefaantal van 50 deelnemers, maar door een aantal afzeggingen in de laatste fase doken we daar toch onder. Desondanks was het resultaat een feestelijke dag met héél veel blijde makers.

De bodem is gelegd voor de editie van 2023 waarbij we 50-75 makers willen bereiken én willen proberen ook de creatievelingen uit de regio en andere provincies naar Groningen te halen. De samenwerking met de Maakplek wordt gecontinueerd, de interne organisatie van het Forum wordt gestroomlijnd.

CurioUs

Het voorjaarsproject van CurioUs – burgerwetenschap voor nieuwsgierige Noorderlingen, had als thema biodiversiteit/bodemkwaliteit. De meetactie bestond uit het tellen en determineren van wormen in de bodem, de data waren van belang voor een onderzoek van de RUG. De 'Wormentelling' werd opgepakt door de landelijke media (Vroege Vogels, Jeugdjournaal) en gebombardeerd tot de 'eerste Nationale Wormentelling'. Dit resulteerde in ruim 600 deelnemers! De doorgaande lijn van CurioUs is de meet-o-theek, de uitleenfaciliteit van meetinstrumenten in het Smartlab. In 2022 waren de meest populaire meetinstrumenten de infraroodscanner (opsporen warmtelekken in huis), de wildcamera, de telescoop en de fijnstofmeter. In dit jaar hebben we de organisatie verder geprofessionaliseerd (frequentie inloopsprekkuur verhoogd, inleveringsprotocol verbeterd) zodat we meer mensen kunnen helpen. Voor 2023 willen we de promotie van de meet-o-theek intensiveren én onderzoeken of deze functie onderdeel kan worden van het 'normale' uitleenverkeer. CurioUs is een samenwerkingsproject van Forum Groningen, Aletta Jacobs School for Public Health en ScienceLinX (RUG).

Jeugd & educatie

Het Forum wil mensen verleiden om hun blik te openen voor de wereld van morgen. Met onze programma's willen we een bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van alle Groningers. We zijn een ontmoetingsplek, waar je gelijkgestemden tegenkomt, maar juist ook mensen ontmoet uit andere bubbels. Het Forum inspireert en je ontdekt er nieuwe dingen over jezelf of over de wereld om je heen. In de snel veranderende samenleving waarin we leven, is de noodzaak van levenslang leren evident. Met de programma's van Jeugd & Educatie leggen we hiervoor een goed fundament. Om dit te bereiken zoekt Forum voor de invulling van het programma veelvuldig de samenwerking met andere instellingen of bedrijven. Met Jeugd & Educatie programmering sluiten we aan bij stadsbrede initiatieven waar mogelijk. Daarnaast sluiten we aan bij Forum brede programma's, waarbij we zoveel mogelijk invulling zoeken binnen een van de bestaande pijlers.

Highlights uit de programma's voor scholen

In het voorjaar van 2022 stond het Forum in teken van de relatie tussen mens en natuur met het project Forum Green House. Voor het primair onderwijs staken we in op duurzaamheid en organiseerden we een schrijfwedstrijd, waarbij Gouden Griffel winnaar Pieter Koolwijk een eigentijdse versie van Jaap en de Bonenstaak schreef. Leerlingen werd gevraagd het verhaal af te maken en daarbij na te denken over duurzame oplossingen voor onze klimaatproblemen. Ook deed het Forum mee aan de Culturele Safari, waarbij K&C leerlingen uitnodigt om kennis te maken met verschillende culturele instellingen in de stad. Tijdens deze cultuurdag kon gekozen worden uit een educatieve rondleiding in Storyworld / de Expo, filmvoorstelling of een creatieve workshop. In totaal brachten zo'n 500 voortgezet onderwijs leerlingen een bezoek aan het Forum in het kader van Culturele Safari. Daarnaast boekten in 2022 steeds meer scholen een cultuurdag in het Forum. Er was flink meer vraag vanuit de noordelijke provincies. Aan het begin van het jaren kwamen er ook scholen uit de rest van het land die ivm corona Groningen kozen in plaats van een buitenland excursie.

Highlights uit de programma's voor jeugd

Het Rebelse Meisjes Festival was een dag bomvol rebelse activiteiten, ontmoetingen met inspirerende voorbeelden, het verbeteren van je skills en empowerment. Het festival ging over loskomen van het roze stereotype en over kansen creëren voor jezelf. Voor power rebels tussen de 12 en 16 jaar. Jaarlijks organiseert het Forum een aantal kinderlezingen over uiteenlopende onderwerpen. Onder de titel Alles wat je altijd wilde weten over... kunnen kinderen de expert het hemd van het lijf vragen over een bepaald thema. Hoogtepunten waren de thema's Snoep en De natuur, waarbij tv boswachter Arjan Postma in het kader van Forum Green House vertelde over dieren in Nederland. Forum Green House was in het voorjaar ook een thema op Wonderland. In het luistermeubel waren verschillende verhalen uit de verhalenwedstrijd te horen. Daarnaast werd er een bonen game ontwikkeld voor de storyscope, waarbij kinderen leren wat er nodig is om een plant te laten groeien.

Samenwerkingspartners Programmering

- Studium Generale
- Science LinX
- RTV Noord
- OOG TV
- Dagblad van het Noorden
- Faculteit filosofie
- Noordwoord
- Aletta Jacobs School of Public Health
- Fablab
- Noorderzon
- Eurosonic
- SIB
- Flanor
- Hanzehogeschool
- Alfa College
- Groninger Museum
- GRID, Museum aan de A
- Universiteitsmuseum
- K&C Groningen
- De Vereeniging voor Volksvermaken
- GasTerra
- Faculteit Wijsbegeerte/RUG
- en vele andere

Zakelijke events en commercie

Naast publieksactiviteiten heeft het Forum ook een bloeiende tak met zakelijke events, én een aantal commerciële activiteiten - waarmee een deel van de inkomsten voor de begroting worden gegenereerd. Van grote congressen over meerdere zalen tot kleine ontvangsten in vergaderzalen, besloten of voor een breder publiek - de ruimtes en entourage van het Forum zijn voor vele zakelijke partijen inzetbaar.

Highlights Zakelijke events en commercie

Koningin Máxima te gast bij de uitreiking van de Koning Willem I Prijs

Events
159

Mise en place bij het Rooftop Cinemadiner voor relaties

Enzo Knol ontvangt zijn fans tijdens een Knolpower-dag in de Rabo Studio

146 Vergaderingen

Een van de te huren ruimtes, de Newsroom bij de Rabo Studio

Rondleidingen
64

Paneldiscussie tijdens een van de vele congressen

Totaal aantal
zakelijke
bijeenkomsten
369

Plenaire bijeenkomst in een van de filmzalen

Horeca

De horeca wordt uitgevoerd door de Vermaat Groep. De door hen hiervoor te betalen huur is grotendeels afhankelijk van de door hen gemaakte omzet. Onder meer door de coronamaatregelen aan het begin van 2022 en de achterblijvende omzet in de resterende maanden zijn de opbrengsten dit jaar achtergebleven. Met Vermaat zijn gesprekken gestart om te komen tot nieuwe afspraken in een Service Level Agreement.

Verhuur - Forum Events

Het Forum is een ontmoetingsplek waar innovatie centraal staat. Hier kun je door alle creatieve en technische mogelijkheden die het Forum zelf in huis heeft, op inspirerende wijze events organiseren. De verschillende ruimtes en mogelijkheden maken dat dit dynamische gebouw geschikt is voor ieder event: van meerdaagse congressen tot inhoudelijke lezingen, van chique diners tot uitbundige feesten. Alles is mogelijk. De opbrengsten van de commerciële activiteiten zijn een belangrijke bron van inkomsten voor het Forum en dragen op lange termijn bij aan de continuïteit van de organisatie.

Waar we in 2021 al op hadden gehoopt, gebeurde dan eindelijk in 2022. Forum Events heeft bijna een volledig jaar kunnen draaien zonder restricties en/of lockdowns. Na de eerste twee maanden van het jaar verviel de mondkapjesplicht en was het zogezegde hek van de dam. De Rabo Studio stond voor een groot deel in teken van corporate events. Met grote meerdaagse congressen, symposia en bijeenkomsten hebben we de ruimte goed weten te vullen. De box-in-box constructie hebben we met personeelsfeesten inclusief livebands kunnen testen en hybride events zijn via een live verbinding met de hele wereld gedeeld. In de filmzalen vonden meerdere presentaties plaats en de vergader- en cursus ruimtes zijn volop gebruikt voor team-

meetings, workshops en vergaderingen van allerlei partijen. Daarnaast leenden deze ruimtes zich ook goed voor break-out sessies voor grote events.

Een kleine greep uit de succesvolle events van afgelopen jaar:

AI-Congres 2022 op 28 oktober 2022

Vanuit een coöperatie tussen de organisaties Samenwerking Noord en AI-hub Noord werd het AI-congres 2022 in Forum Groningen gehouden. Dit was een fantastisch event waarbij we 300 gasten hebben ontvangen en dat perfect aansloot bij de speerpunten van het Forum. Het AI-thema werd doorgevoerd in workshops, lezingen, interactieve spellen en als hoogtepunt in onze Watchout als digitaal decor. Daarnaast was er ruimte om te netwerken in het Atrium. Dit speciale event werd afgesloten met een borrel in Stach. In 2023 wordt opnieuw het congres in het Forum georganiseerd. We kijken uit naar een duurzame samenwerking.

FC Afkicken presenteert '2050' op 7 november 2022

Op maandag 7 november presenteerde het populaire YouTube-kanaal FC Afkicken het event '2050'. In de Rabo Studio schenen grote namen uit de voetbalwereld met elkaar en het aanwezige publiek hun licht op de ontwikkelingen in de voetbalsport de komende decennia. Met onder andere Wouter Gudde (algemeen directeur FC Groningen) en Gijs de Jong (Secretaris-Generaal van de KNVB).

Komend jaar

Er zijn nieuwe pakketten ontwikkeld, zoals 'Boek je eigen filmzaal'. Met dit arrangement heb je de mogelijkheid om met een eigen gezelschap in een intieme bioscoopzaal een film naar keuze te kijken. Daarnaast keken we samen met horecapartner Vermaat naar een verruiming van

het food aanbod om een nog bredere zakelijke doelgroep aan te spreken: van bijeenkomsten met studenten tot corporate events uit het hogere segment. De omzet voor de verhuur aan derden ging beter dan verwacht. De inkomsten voor commercie was begroot op € 600.000. Aan het eind van 2022 kwamen we uit op € 720.000.

2022 is ook het jaar geweest dat Forum Groningen is aangehaakt bij Groningen Conventions, het congresbureau voor de stad Groningen. Inmiddels hebben we een geslaagde eerste evenement opzitten en wordt er vanuit het Groningen Conventions gelobbyd om internationale evenementen naar Groningen toe te trekken. We streven naar een actieve samenwerking. Door deze stadsbrede samenwerking wordt ook de relatie met omliggende locaties verstrekt. Het eerste contactmoment voor een aanvraag heeft inmiddels plaatsgevonden, een vruchtbare uitkomst kan je wel zeggen.

Komend jaar

Het doel voor komend jaar is om meer grotere events binnen te halen, dus internationale corporate events, meerdaagse congressen, festivals etc. Voor het verhuren van de zalen werken we aan een lange termijn visie. Dit doen we door vanuit de kracht van het Forum te werken en ons meer te focussen op samenwerkingen in de stad Groningen. Met nieuwe inzichten en nieuwe ambities streven we ernaar om de beste events voor opdrachtgevers te organiseren. Vanuit deze visie werken we onder een nieuwe naam. Forum Events, waarmee we onze herkenbaarheid willen vergroten en onze dienstverlening verder willen professionaliseren.

Forumshop

De Forumshop heeft een exclusief, bijzonder en uniek aanbod van artikelen die vaak een link hebben met wat er verder in het gebouw te beleven valt. Het aanbod wordt voor een groot deel bepaald door de inhoud van exposities en Storyworld Spotlight. Van eind juli is de expositie *The Art of DC* geopend: duidelijk is dat de merchandise rond deze expositie aantrekkelijk is. Verder is in de zomer van 2022 bij Storyworld een uitbreiding met aan het museum gerelateerde artikelen gerealiseerd. Onze ervaring is dat er in de vakanties en bij een goed bezochte tentoonstelling significant meer omzet gehaald wordt. Voor de rustigere periodes hebben we naast de tentoonstellingsgerelateerde artikelen ook een breed aanbod van bijzondere artikelen,

strips, cadeautjes en hebbedingen tot speelgoed voor kinderen bieden. We proberen steeds nieuw winkelaanbod te vinden door te zoeken buiten de grote Nederlandse inkoopbeurzen en te komen met een assortiment dat je niet zo snel vindt in Groningen. Bezoekers geven dit ook aan en komen steeds vaker terug voor iets speciaals. Voorbeeld: lampen en sleutelhangers gemaakt van oude fietsonderdelen die anders op de afvalberg zouden belanden (samenwerking tussen ROESTUG x FORUM).

Businessclubs

Club Camera

Al sinds 2006 is er in Groningen een businessclub voor film liefhebbers. Deze club is opgericht in filmtheater Images aan de Poelestraat en toen die filmzalen plaats maakten voor het Forum, meeverhuist naar het Hereplein. Na de tweede verhuizing, terug naar de oude geografische locatie, maar in een gloednieuw pand, is de club omgedoopt tot Club Camera. Een ode aan de oude naam van de bioscoop aan het Hereplein. De club heeft een stabiele basis van ongeveer 35 leden, veelal mensen uit het MKB of ZZP'ers uit de maakindustrie en culturele sector. In 2022 mochten we eindelijk weer een vol jaar filmavonden en gezellige borrels organiseren voor de trouwe leden van Club Camera. Hoogtepunten waren de opening van het IDFA, de Rooftop Cinema, *Hoe lees ik een film?* met Lidewijde Paris en de terugkeer van het Cinema Diner: in de luxe filmzaal werd een speciaal voor de film 'The Menu' samengesteld menu geserveerd tijdens de film.

Forum Business Club

Een andere zakelijke club is de Forum Business Club die in 2022 eindelijk een succesvol volledig 'eerste' jaar heeft gehad. De club mocht twaalf nieuwe leden verwelkomen en we hebben te gekke events georganiseerd: we dineerden tussen de superheldenkostuums en film props in de The Art of DC expositie, keken onder de sterrenhemel een speelfilm in de patio op het dakterras, kregen een eigen college tijdens *de Nacht van de filosofie* en sloten het jaar af met de Forum Newsnight. Ook zijn we dit jaar begonnen met Forum Business Club Kids: toffe events zoals voorpremières van films en sneak peaks in de nieuwe expositie speciaal voor de kinderen, neefjes, nichtjes en buurkinderen van de leden.

Fondsen en partners

Voor de realisatie van sommige Forumactiviteiten en -samenwerkingen wordt gekeken of fondsen een bijdrage kunnen leveren. In de coronaperiode hebben we hier door het uitvallen van veel programmering niet veel gebruik van gemaakt. Het afgelopen jaar hebben we de draad weer opgepakt. De grote cultuurfondsen kregen ook afgelopen jaar extra geld om cultuur te ondersteunen en het Forum ontwikkelde weer nieuwe projecten waarvoor aanvragen zijn gedaan. Bijvoorbeeld: Screentime Forum - de klok die naast Wonderland is komen te hangen en bestaat uit screenshots van smartphones van bezoekers, de pilot *Rebelse Meisjes Festival*, het eigen animatiefilmfestival *Framed*, de exposities *The Art of DC*, *Disney - Telling Timeless Stories* (2023) en *Chas Gerritsen* (2023), de *Groningse Nacht van de Filosofie* en het samenwerkingsproject *MENA is here* (2023).

Het Forum en de partners van Filmhub Noord zijn ook dankbaar voor een nieuwe bijdrage van het Filmfonds en de drie Noordelijke provincies, waarmee Filmhub Noord ook de komende twee jaren filmeducatie in het Noorden kan verankeren. Verder wil het Forum bedanken: het Prins Bernhard Cultuurfonds, het Fonds voor Cultuurparticipatie, Letterenfonds, Europa Cinemas, Fonds 21, het Mondriaanfonds, Google Grants, de KB, Stichting Lezen en Schrijven en Europe Direct.

Met Rabobank Stad en Midden Groningen heeft Forum Groningen een meerjarig founding partnership. De Rabobank is naamgever van de Rabo Studio, de grootste zaal in het Forum, en een belangrijke partner op het Sociaal Domein op het gebied van 'financieel gezond leven' voor de inwoners van Groningen.

Met het Alfa college heeft Forum een partnership met als doel om talent een podium te bieden en kennis uit te wisselen. De Hanzehogeschool biedt onder meer haar studenten al vanaf de opening van het Forum studieplekken in het pand als onderdeel van de samenwerking.

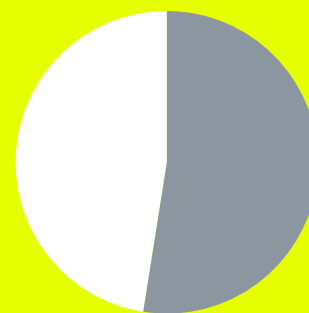
Andere belangrijke partners van het Forum zijn onder andere: O'42 Gasterra, ABC Nova en Harryvan, MyFacilities, Market Hotel Groningen, Eurosonic, The Social Hub. Forum Groningen is doorlopend op zoek naar nieuwe samenwerkingsrelaties in het culturele, maatschappelijke en zakelijke netwerk in Groningen.

Human Resource Management

Het jaar 2022 begon nog met een nagenoeg volledige lockdown maar vanaf februari hebben de medewerkers weer honderdduizenden bezoekers mogen verwelkomen, informeren en begeleiden. Mede dankzij de grote inzet en kennis van de medewerkers hebben we in 2022 weer veel moois op het gebied van educatie, film, debat, lezingen, festivals, literatuur, strips, animaties en games aan ons publiek kunnen tonen.

Op HR gebied is in 2022 de aandacht gegaan naar het nog verder verbeteren van de gastvrijheid van alle medewerker. Hiertoe zijn onder meer de belangrijkste werkwaarden binnen de organisatie opnieuw bepaald: flexibel, toon eigenaarschap, maak het leuk en inspireer elkaar en gastvrij naar de gast & elkaar. Alle medewerkers en vrijwilligers hebben op dit punt een training gevolgd.

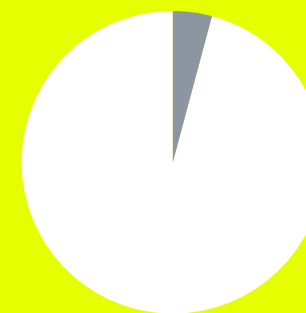
Vanuit de landelijke cao afspraken diende in 2022 het nieuwe functiehuis te worden ingevoerd. Met de medewerkers zijn gesprekken hierover gevoerd en is de functiebeschrijving doorgenomen. Ultimo 2022 zijn alle functies van de medewerkers conform het nieuwe functiehuis ingedeeld en gewaardeerd.

Aantal medewerkers in dienst

Op 31 december 2022 had de stichting 152 medewerkers in dienst. Hiervan hadden 80 medewerkers een vast contract en 72 medewerkers hadden een tijdelijk contract.

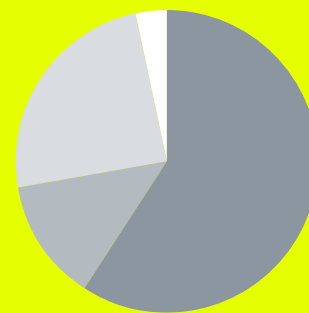
■ vast contract
■ tijdelijk contract

Verzuim

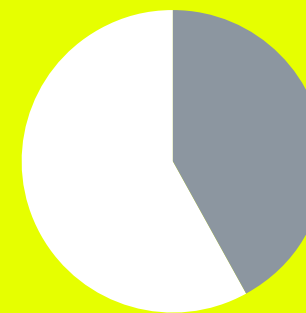
Het (netto)verzuim over 2022 bedroeg 4,25% en de gemiddelde verzuimduur ruim 9 dagen.

■ 4,25% Verzuim (nettoverzuim)

Soort aanstelling

■ 90 Parttime aanstellingen
■ 20 Fulltime aanstellingen
■ 37 Flex (oproep) medewerkers
■ 5 Stagiaires

Man/vrouw-verdeling

■ 64 Man
■ 88 Vrouw

Gemiddelde leeftijd

41 Jaar

Verloop

Gedurende 2022 zijn er 43 medewerkers in dienst gekomen en zijn er 37 medewerkers, waarvan 6 in verband met pensionering, vertrokken. Het relatief hoge verloop wordt met name veroorzaakt door de aflopende en nieuwe arbeidsovereenkomsten met werkstudenten in onze flexpool.

Verslag Raad van Toezicht

Sinds de opening op 29 november 2019 heeft het Forum nog geen normaal jaar gekend. Ook aan het begin van 2022 waren de deuren nog vijf weken gesloten. Maar daarna was alles zoals het moet zijn: open deuren, interessante programmering. Altijd iets te doen. Maar dan zijn er gebeurtenissen die alles weer anders maken. Natuurlijk kan het Forum de mondiale problemen niet oplossen, maar we kunnen ze wel bespreken. En dat is ook de taak van het Forum: deskundigen duiden de situatie in Oekraïne, boeren discussieerden met de minister, kinderen werden uitgenodigd om zich met klimaat zaken bezig te houden.

En de mensen bleven komen. Daar zijn we heel blij mee. Meer dan 5 miljoen bezoekers sedert de opening. Dat is wel iets om even bij stil te staan. Het Forum doet ertoe! Naast bezoekers is het gebouw de afgelopen jaren overspoeld met prijzen, waaronder die voor het Beste Gebouw van Nederland, een Dutch Design Award, Publiek Gebouw van het Jaar, en werd het geroemd als een van de beste bibliotheken van de wereld. En dat laatste hopelijk niet alleen vanwege de vorm, maar ook voor de inhoud. Want de bibliotheek is een van de belangrijkste culturele en maatschappelijke voorzieningen in de samenleving. Gelukkig heeft de rijksoverheid dit langzamerhand ook door. Nadat de laatste jaren veel bibliotheken zijn gesloten vanwege tekort aan middelen, wordt er nu geïnvesteerd. Hopelijk komt er nu voor iedereen weer een bibliotheek op een redelijke afstand. Voor het lenen van boeken en ook voor allerlei andere activiteiten. Voor mensen die moeite hebben met begrijpelijk lezen, voor hulp bij digitale communicatie. Lezen en communiceren is een van de basisvoorwaarden om volwaardig mee te doen in de maatschappij.

Het Forum als huiskamer van de stad. Zo wordt ons gebouw aangeduid en dat is ook wat we willen.

De directie zet zich in voor al deze opdrachten en de Raad van Toezicht is daarin steun, aanjager, sparring partner én natuurlijk ook toezichthouder. Onze vergaderingen reflecteren deze taken. De financiën staan altijd hoog op de agenda: die moeten sowieso in orde zijn. En dat zijn ze, hoewel de coronaperiode natuurlijk wel de nodige problemen heeft meegebracht. Maar gelukkig denkt de gemeente daarin met ons mee. Zonder steun van de overheid hadden we het niet gered. Hulde aan directie en medewerkers, die keihard hebben gewerkt om alles in goede banen te leiden.

Maar naast de zorgen over de financiën, hebben we het uiteraard ook over inhoudelijke onderwerpen. Een- of tweemaal per jaar houdt de RvT een speciale strategische sessie waarin we praten over de plannen en programma's. In juni hebben we de focus gelegd op de wijken en het sociaal domein en in december op jeugd en educatie.

We hebben gesproken met de Ondernemingsraad en ons ook beziggehouden met thema's als criminaliteit en veiligheid. We hebben het er niet zo vaak over, maar het is toch betreurenswaardig dat er voortdurend spullen worden vernield en bevuild, dat mensen zich misdragen. Agressie naar medewerkers is ontoelaatbaar en er worden dan ook regelmatig toegangsverboden opgelegd. Dat is jammer, maar het kan helaas niet anders.

In 2023 zal Henk Snapper de Raad gaan verlaten omdat hij een nieuwe functie elders in het land heeft aanvaard en daarmee onvoldoende tijd aan het Forum kan besteden. Zijn opvolger zal hopelijk in maart aantreden.

Rest mij nogmaals de waardering van de Raad van Toezicht uit te spreken voor de wijze waarop alle medewerkers van het Forum hun veerkracht hebben getoond om het Forum weer te laten bruisen!

Namens de Raad van Toezicht,

Winnie Sorgdrager
voorzitter

Maart 2023

Verslag van het bestuur

Forum Groningen bijna in normaal vaarwater, maar nieuwe onzekerheden dienen zich aan.

Missie & visie & positionering

De missie van Forum Groningen is kort samengevat: Verken de wereld, ontmoet de toekomst. Wij willen onze bezoekers in de negen vestigingen inspireren om verder te kijken en zich te laten verrassen door de wereld van nu en de mogelijkheden van morgen. Dit doen we door onze bibliotheek-, film en expositiefuncties met daarnaast een breed palet aan activiteiten. Forum Groningen zien we als een antwoord op de grote ontwikkelingen van deze tijd, die ook in Groningen volop actueel zijn. Wij kiezen voor het open vizier, waarbij ons uitgangspunt is: liever een toekomst die je ziet aankomen dan een toekomst die je overvalt. Wij willen mensen daarom verleiden om hun blik te openen en zich voor te bereiden voor de wereld van morgen. De toekomst is immers al zichtbaar, de dominante kenmerken van de wereld van morgen zijn al aanwezig in de wereld van vandaag. Die kiem openbaart zich in nieuwe trends, ideeën en technologieën. En precies die trends, ideeën en technologieën zetten we centraal in Forum Groningen. De ene persoon helpen om aan te haken en het opbouwen van minimale kennis om mee te draaien in de samenleving, de andere persoon juist inspireren om verder te denken dan de reeds aanwezige kennis. We willen iedereen uitdagen op zijn of haar eigen niveau.

De activiteiten in de acht externe locaties vormen een afspiegeling van het 'grote' Forum: hoewel het accent hier iets meer ligt op klassieke bibliotheek- en de maatschappelijke taken, worden ook hier regelmatig activiteiten georganiseerd, met name voor kinderen. In deze locaties wordt ook onze programmering rond het sociaal domein geconcentreerd. Juist door onze activiteiten te spreiden kunnen we alle inwoners van de gemeente bereiken en ons aanbod afstemmen op de behoefte van de betreffende omringende wijk(en).

Zoals al is gebleken vormt het nieuwe gebouw, met de spraakmakende en veel bekroonde architectuur, alleen al aanleiding voor veel bezoek. Met museum Storyworld en het internationale expositieprogramma volgens het 'kunsthal-principe' richt het Forum zich nadrukkelijk op een landelijk en internationaal publiek. Dit betekent dat niet alleen de inhoud maar ook de communicatie zich breder manifesteert dan de gemeente Groningen alleen. Het Forum maakt sinds de opening eind 2019 door de programma's en zeker ook door het spraakmakende gebouw onderdeel uit van noordelijke culturele publiekstrekkingen.

Samen met anderen

Het Forum zoekt voor de invulling van activiteiten veel de samenwerking met maatschappelijke, educatieve en culturele instellingen of bedrijven in de stad Groningen en daarbuiten. Een groot aantal instellingen en natuurlijke partners van het Forum als het gaat om educatieve, culturele en innovatieve programmering zijn: Biblionet Groningen, kinderopvangorganisaties, consultatiebureaus, primair en voortgezet onderwijs, de RUG, de Hanzehogeschool, Noordwoord, Vrijdag, Science LinX, Universiteitsmuseum, het UMCG, Fablab Groningen, Maakplek Groningen, Humanitas, Aletta Jacobs School of Public Health, Stichting Lezen en Schrijven, NDC Mediagroep, de Noorder Pers Sociëteit, Eurosonic/Noorderslag, Noorderzon, Gas Terra, Let's Gro, COC Groningen, Bevrijdingsfestival, Clash XL, Movies that Matters, Wij, Noorderpoortcollege, Alfa College, Senia en nog vele anderen. Het Forum maakt daardoor onderdeel uit van een breed netwerk in Groningen. Al deze partners zien het Forum als een logische partner en vice versa en wij verwachten dat dit de komende jaren nog veel sterker wordt.

Cultuur voor iedereen

Het Forum wil met een veelzijdig programma bezoekers uitdagen zich open te stellen, te laten verrassen en inspireren. Thema's in de programmering zijn actualiteit, technologie en populaire beeldcultuur. Dit komt terug in veelzijdige, deels cross-over programmering van talkshows, films, lezingen, debatten, films, documentaires, cursussen en workshops, festivals en feesten, de collectie en exposities. Met al deze ingrediënten speelt het Forum een belangrijke rol in de stad, maar ook vóór de stad. Onze programmering wordt niet alleen uitgevoerd in de hoofdvestiging aan de Nieuwe Markt maar ook in de acht Forum-locaties verspreid over de gemeente - en in samenwerking met zoals beschreven héél veel partners, zowel culturele, educatieve als sociaal-maatschappelijke organisaties.

Hoe we werken

De Code Cultural Governance wordt door het Forum toegepast. Er is binnen de organisatie een strikte scheiding aangebracht tussen de verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Toezicht. De bevoegdheden van beide partijen zijn zorgvuldig vastgelegd. Informatie over de leden van de Raad van Toezicht is te vinden op de website en is dus openbaar toegankelijk. De Code Fair Practice wordt door het Forum

onderschreven. Alle medewerkers worden betaald volgens de regels van een cao. Met externe partijen worden afspraken altijd schriftelijk vastgelegd, ook de betaling. Binnen het bedrijf zijn vrijwilligers actief, waarvan de taken ook duidelijk zijn vastgelegd. De scheiding tussen betaalde en vrijwillige werkzaamheden wordt zorgvuldig bewaakt. Veranderingen hierin worden altijd voor advies voorgelegd aan de Ondernemingsraad. Het Forum is zich bewust van de Code Diversiteit. De programmering is breed, van activiteiten rond basisvaardigheden tot aan art house films. Veel activiteiten zijn gericht op 'meedoen' in de maatschappij, op school of in de buurt. De vestigingen zijn maximaal laagdrempelig waardoor iedereen zich welkom kan voelen. Bij de programmering wordt bewust geprobeerd een nieuw en breder publiek te bereiken, dan dat wat zich alleen aangetrokken voelt tot lezen of naar de film gaan.

Gang van zaken gedurende het boekjaar

Na, door Covid, twee behoorlijk onvoorspelbare openingsjaren, is 2022 het eerste bijna normale Forumjaar geworden. Bijna, want we gingen pas in de tweede helft van februari normaal open. In januari waren we deels open met alleen bibliotheektaken. Waar we tot dusver direct na het opheffen van de Covid-maatregelen een dag later weer overlopen werden, was het in februari ineens anders. Alsof onze bezoekers door de zoveelste sluiting een beetje murw gebeukt waren. De eerste maanden waren daardoor pittig en kregen we de loop maar moeilijk op gang, maar na de zomer zagen we de flow weer langzaam terugkomen. Het voelde sowieso als een bevrijding om weer mensen normaal te kunnen ontvangen in onze vestigingen. Onze programma's weer zonder restricties te kunnen aanbieden en om mensen weer doelgericht of soms lekker doelloos door het pand aan de Nieuwe Markt te zien struinen.

Maar toch was ook 2022 een extreem jaar in vele opzichten. In een jaar waarin wappies, complotdenkers, wakkere mensen, boeren, influencers, reguliere media en de burens strijden om het hoogste woord en de claim op de waarheid, is het altijd fijn dat er zoiets als het Forum bestaat. Een plek waar we ontwikkelingen duiden, informatie zonder kleuring geven, specialisten aan het woord laten en waar mensen nog normaal met elkaar in discussie kunnen.

We hadden het over klimaat, Oekraïne, landbouw, Cyber-veiligheid en vele andere zaken maar ook kon je alles te weten komen over Donald Duck en Videogames en Batman. Er was een feest op het dak en we hadden volle tribunes bij het WK-voetbal tussen de kerstbomen met uitzicht op de VR-playground. Dat maakt ons echt uniek in de wereld en dat is de reden dat we nog steeds heel veel aandacht krijgen voor ons concept, dat Library Ranking ons de hoogste rating gaf (Six Stars Exceptional) maar dat is ook de reden (en dat is nog veel belangrijker) dat we eind van het jaar de 5 miljoenste (!) bezoeker sinds opening konden verwelkomen.

Voor de exploitatie was 2022 een belangrijk jaar. We willen zo snel mogelijk grip krijgen op kosten en opbrengsten, het gebouw aan de Nieuwe Markt in de vingers krijgen. Begrijpen waar we geld verdienen, waar de kosten hoog zijn, hoe dit zich ontwikkelt door het jaar heen. Maar ook welke doelgroepen we wanneer ontvangen en hoe we vraag en aanbod het beste op elkaar kunnen afstemmen. De afgelopen jaren waren zo abnormaal met alle Covid-restricties dat we eigenlijk niks geleerd hebben over hoe het nu reilt en zeilt in een dergelijk gebouw. Dit jaar was dat anders en we kunnen dan ook vanaf nu gaan bouwen aan een solide exploitatie, een evenwichtige programmering en een goede samenhang tussen het gebouw aan de Nieuwe Markt en de acht vestigingen in de wijken en Haren en Ten Boer.

Financiën

Wat betekent dit alles voor de financiën van het Forum? Ondanks de knipperlichtopenstelling tijdens de coronapandemie, de gebrekkige programmeringsmogelijkheden en alle personele restricties kunnen we nu een jaar na de laatste gedwongen sluiting stellen dat we financieel heel redelijk door de periode zijn gekomen. Door extra steun vanuit het Rijk en de Gemeente en door drastische kostenbesparingen en eigen reserveringen, zijn de tekorten in redelijke zin afgedekt en gaat deze periode geen zware wissel trekken op de toekomst van het Forum. Het tekort over 2022 komt uit op € 452.000 euro en ligt in lijn met de begroting, hiervan wordt 252.000 euro aangevuld vanuit de 'reservering aanloopverliezen'. De oorzaak van het tekort is echter wel anders dan begroot, de baten film bleven achter bij de begroting, dit geluid kregen wij ook van filmhuizen elders in het land. Gelukkig vielen andere kosten mee waaronder de huis-

vestingskosten. Bij het tekort over 2022 dient te worden opgemerkt dat dit is na het toevoegen van 830.000 euro aan het bestemmingsfonds Onderhoud en vervanging inrichting. Deze reservering is een verplichting van de subsidiegever (de Gemeente). We opereren dus nog steeds binnen de bandbreedte van onze verwachtingen hoewel de omstandigheden continu wisselend en uitdagend blijven.

De horeca begint steeds beter te functioneren en is inmiddels vertrouwd met de logistieke uitdagingen in ons gebouw. Zowel de banqueting als Stach, Camera Café en NOK draaien nu conform verwachting en leveren een forse bijdrage aan het resultaat. De aantrekkelijkheid van het gebouw is ook terug te zien in het aantal evenementen van derden. Ons onderdeel Forum Events (verhuur en samenwerkingen) draaide in 2022 boven begroting. De maximale omzet is hier altijd een wisselwerking tussen ons eigen programma-aanbod en de vraag van derden om in ons pand iets te ondernemen. In gezamenlijkheid streven we hier naar een evenwichtig aanbod maar zeker ook met oog voor broodnodige commercie.

Het was een jaar dat ons met trots vervulde. We konden eindelijk laten zien aan de stad, de regio en het land wat het Forum zo speciaal maakt. Aan het eind van het jaar bleken dan toch weer bijzonder veel mensen de stap over onze drempel te hebben gemaakt. Maar liefst 2.089.421 mensen de hoofdlocatie en 451.747 de filialen. Prachtige cijfers die de relevantie van deze 'third places' onderstreept. Daarnaast bezochten 88.205 mensen onze exposities. Keken 126.513 mensen een film, werden er 824.928 boeken uitgeleend, volgden 4.712 personen een cursus of workshop, volgden 26.106 jongeren een educatief programma en hosten we 369 evenementen van derden.

Risico's en onzekerheden

Financieel: het mag duidelijk zijn dat risico's en onzekerheden van de afgelopen jaren wat minder zijn geworden. Afgelopen winter was hopelijk een beeld van de periode na corona. Maar zonder uitdagingen zijn we zeker niet. De oorlog in Oekraïne heeft een hoop onzekerheid over ons uitgestort en de meest significante is wel de toegenomen energieprijzen. Voor komend jaar betekent dat onze energielasten van circa 400.000 euro naar circa 1,2 miljoen euro gaan. Daarnaast kampen we met gemeentelijke

huurverhogingen van 6,5 procent maar loopt de compensatie voor de prijsstijgingen niet parallel met de inflatiecorrectie op de subsidie. Deze stijgt namelijk maar 4,3 procent. Een extra gat in de begroting van 2,2 procent. Op dit moment zijn we in gesprek met de gemeente om te kijken of en hoe we dit op kunnen lossen. Duidelijk is wel dat dit onvoorziene zaken zijn, waar we niet vanuit onze regulier exploitatie zo maar even een antwoord op hebben. Door een solide eigen vermogen en een doorgaande reservering voor toekomstige vervanging en onderhoud hebben we een stevige financiële basis. Onze begrote tekorten in de startjaren liggen ondanks alle bijzondere ontwikkeling nog steeds in lijn met de verwachtingen. Dat is relatief goed nieuws. Voor deze geprognosticeerde tekorten heeft de gemeente een buffer vrijgemaakt voor de eerste aanloopjaren van het Forum. Dus de komende jaren is er dekking voor de tekorten. Het is echter van belang om hier een open discussie met de gemeente te houden om ook op lange termijn een goed exploitatie mogelijk te maken, zeker als het schaakbord steeds gewijzigd wordt. Aan onze kant doen we er alles om de beste programmering voor de verschillende doelgroepen te combineren met een kostenbewuste en efficiënte organisatie.

Fraude: de frauderisico's van onze organisatie zijn in kaart gebracht en we hebben de maatregelen omschreven om de geïdentificeerde risico's te beheersen ter voorkoming van daadwerkelijke fraude.

Tot slot

Het Forum wil met al haar vestigingen relevant zijn voor de mensen in de stad en daarbuiten. Een trekpleister voor de lokale economie en een venster op de wereld. Dat er 2,5 miljoen bezoekers in één jaar onze vestigingen weten te vinden, geeft aan dat de relevantie door onze omgeving wordt gevoeld. Dat stimuleert ons, de medewerkers van het Forum, om nog harder te lopen en mooiere dingen te tonen. Wat we doen is het werk van mensen op het snijvlak met cultuur en maatschappij op verschillende plekken in de Gemeente Groningen. Het is werk van mensen voor andere mensen. Zoals het gebouw van het nieuwe Forum niet alleen onze faciliteit is maar juist ook een plek om anderen te faciliteren. Soms is het hip en happening soms is het maatschappelijk en noodzakelijk.

Het Forum als onafhankelijke rots in de branding. Als neutrale (en warme) plek in de maatschappij. Niet belerend maar inspirerend. Via alle functies die we bieden, via alle locaties die we hebben en vooral dankzij alle mensen die hier werken. 150 medewerkers (100 fte) en inmiddels ook ruim 150 vrijwilligers. Alle prijzen die we winnen, alle bedankjes die we krijgen, alle vrolijke gezichten die onze panden verlaten, die gaan niet over stenen en roltrappen maar over hoe we het met zijn allen doen. Het is bijzonder. In de wetenschap dat het uiteindelijk altijd de mensen zijn die het verschil maken wil ik bij deze mijn dank uitspreken aan al die mensen. De medewerkers die glimlachend de draad begin 2022 weer oppakten. Die mensen verwelkomden, informeerden en begeleidden. Ik hoop van harte dat al deze mensen een prachtig inspirerend 2023 tegemoet gaan. Daarnaast graag ook een woord van dank naar de Raad van Toezicht voor hun steun en de plezierige vergadermomenten, de open discussies, hun nuchtere en scherpe blik en het feit dat er altijd ruimte is voor relativering.

Hopelijk wordt 2023 ons eerste volledige jaar. Een jaar waarin we verder kunnen uitbouwen waar we in '22 echt mee begonnen en waarvan ik denk dat we dat als Forum goed kunnen. Een bouwende rol spelen binnen het sociale domein, jeugd educatieve programma's bieden die ook gewoon heel leuk zijn, de bibliotheek op de scholen laten bloeien, mensen leren omgaan met een digitale overheid, het stimuleren van lezen, laaggeletterdheid bestrijden, de mooiste films vertonen, workshops, exposities, talkshows, maker-fairs, open podia noem maar op. Wij zijn er klaar voor en hebben er zin in.

Dirk Nijdam

directeur-bestuurder

Maart 2023

Financieel resultaat 2022

Het saldo van de baten en lasten over 2022 is € 630.000, na toevoeging van € 830.000 aan de door de subsidiegever verplicht gestelde bestemmingsfonds Onderhoud en vervanging inrichting resteert een negatief saldo van € 200.000. Dit verlies wordt gedekt vanuit de bestemde reserves coronaschade. Begroot was een negatief resultaat van € 449.000. Met de gemeente zijn afspraken gemaakt over de aanloopverliezen welke vanuit de gemeente worden aangevuld vanuit de beschikbare reserves. Dit aanloopverlies in het jaar 2022 is becijferd op € 251.866 en is als bate verwerkt in het boekjaar 2022.

Verschillen in de realisatie ten opzichte van de begroting zijn per saldo niet groot, enkele posten wijken af. Aan de baten kant blijven de film inkomsten achter bij de begroting. Enerzijds is dit door de sluiting gedurende de eerste periode van het jaar vanwege de coronapandemie en verder vallen de bezoekcijfers lager uit dan verwacht. Eenzelfde geluid krijgen wij van Filmhuizen elders in het land.

De subsidiebatenvallen positief mee, dit doordat er een drietal projectsubsidies zijn toegekend. Op de projecten waar deze subsidies zijn ontvangen heeft extra inzet van medewerkers plaatsgevonden. Gevolg is dat de totale personeelslasten hoger zijn dan begroot.

De afwijking tussen de realisatie en de begroting van de commerciële lasten komt door twee posten. De lasten van de film zijn, gerelateerd aan de lagere omzet, lager dan begroot. En bij de Expositie zijn de lasten hoger omdat er bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden met een kleinere expositie dan de nu geprogrammeerd expositie ‘The Art of DC -The Dawn of Super Heroes’.

De huisvestingslasten zijn lager dan begroot. De grootste positieve verschillen betreffen de nog niet verschuldigde onroerendezaakbelasting

(OZB) voor de Nieuwe Markt, de veranderde huursituatie voor de bibliotheekvestiging in Haren, de lagere kosten van schoonmaak en onderhoud. De OZB, begroot op € 250.000, hoefde voor 2022 nog niet betaald te worden. De huisvestingslasten voor het filiaal in Haren zijn circa € 102.000 lager; hier staat een even grote subsidieverlaging tegenover. Bij de begroting was nog rekening gehouden met veel extra coronaschoonmaakrondes waar dit in de praktijk mee viel. En de restyling van de filialen zal komend jaar plaatsvinden waardoor ook deze kosten lager zijn dan begroot.

Voor een volledige toelichting op de financiën over 2022 verwijzen we naar de jaarrekening.

Resultaatbestemming 2022

Het verlies van 2022 van bedraagt € 200.000. Dit verlies wordt gedekt door de vorig jaar gevormde bestemmingsreserve vanuit de resterende middelen uit het ‘Steunpakket cultuur voor lokale instellingen 2021, Covid-19’.

De algemene reserve, het weerstandsvermogen, bedraagt hierna circa 2,4 miljoen euro. De opgebouwde reserves zijn noodzakelijk, want de opdracht is om een financieel gezond Forum Groningen neer te zetten.

Toekomstparagraaf

De afgelopen twee jaren lag de uitdaging bij het opstellen van de begroting in het nieuwe pand en de coronapandemie. Voor 2023 blijkt maar weer dat geen jaar hetzelfde is en elk jaar zijn eigen uitdagingen kent. Het jaar 2023 kent uitdagingen met betrekking tot de hoge inflatie, stijgende energieprijzen en de onzekerheid of en in hoeverre wij hierin gecompenseerd gaan worden. Met name de aanzienlijke stijgende huisvestingslasten (energielasten, onroerendezaakbelasting, huurlasten en de lasten van schoonmaak en beveiliging) zou een aanvullende tegemoetkoming door of via de gemeente mogelijk rechtvaardigen.

Voor 2023 is onderstaande begroting opgesteld.

Begroting 2023

Baten

Commerciële baten	€ 5.666.000
Subsidiebatenv	€ 10.452.000
Overige baten	€ 5.000
	€ 16.123.000

Lasten

Personeelslasten	€ 6.340.000
Commerciële lasten	€ 4.145.000
Bedrijfsvoering	€ 6.421.000
	€ 16.906.000

Saldo baten en lasten	-/- € 783.000
Toevoeging bestemmingsfonds	
Onderhoud en vervanging inrichting	-/- € 850.000

Saldo uit bedrijfsvoering	-/- € 1.633.000
----------------------------------	------------------------

De Gemeente Groningen heeft voor de eerste vijf openingsjaren van het Forum een garantstelling afgegeven door een reserve beschikbaar te houden. Vanuit deze reserve is er € 459.000 per jaar beschikbaar, maar dekt niet het tekort van 2023. Zonder aanvullende bijdragen bedraagt de algemene reserves ultimo 2023 naar verwachting circa 1,4 miljoen euro. Hiermee is de continuïteit van het Forum vooralsnog geborgd, maar wordt voor de toekomst de mogelijkheid om te kunnen ondernemen beperkt.

Om de continuïteit te kunnen blijven borgen is bij de gemeente een aanvullende subsidie-aanvraag gedaan voor compensatie van de gestegen (energie)prijzen van 1,175 miljoen euro.

Het rijk heeft de gemeenten 300 miljoen euro beschikbaar gesteld om maatschappelijke en culturele organisaties te compenseren voor de gestegen energieprijzen. Wij hopen snel hier duidelijkheid over te krijgen.

Balans per 31 december 2022

(na resultaatbestemming)

	31 december 2022	31 december 2021
Activa		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	117.377	99.435
Vorraden		
Handelsvoorraad	23.051	28.879
Vlottende activa		
Debiteuren	438.436	547.411
Omzetbelasting	193.658	-
Overige vlottende activa	717.953	493.537
Liquide middelen	7.517.942	7.095.979
	8.867.989	8.136.927
Totale activa	9.008.417	8.265.241
Passiva		
Eigen vermogen		
Reserves		
Algemene reserve	2.384.445	2.384.445
Bestemmingsreserve energieprijsstijgingen	200.000	200.000
Bestemmingsreserve exposities	300.000	300.000
Bestemmingsreserve pleinprogrammering	250.000	250.000
Bestemmingsreserve verbouwingen	225.000	225.000
Bestemmingsreserve coronaschade	-	200.000
	3.359.445	3.559.445
Fondsen		
Bestemmingsfonds Onderhoud en vervanging inrichting	2.442.000	1.612.000
Totaal eigen vermogen	5.801.445	5.171.445
Voorzieningen	62.000	48.097
Kortlopende schulden		
Crediteuren	501.872	246.988
Belastingen en sociale premies	302.122	259.853
Overige kortlopende schulden	2.340.978	2.538.858
	3.144.972	3.045.699
Totale passiva	9.008.417	8.265.241

(bedragen in euro's)

Staat van baten en lasten

(over 2022)

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Baten			
Commerciële baten	5.183.487	5.689.000	4.214.493
Subsidiebaten	10.362.136	9.711.000	10.236.500
Overige baten	41.348	2.000	11.501
Totale baten	15.586.971	15.402.000	14.462.494
Lasten			
Personeelslasten	5.793.656	5.515.000	5.099.259
Commerciële lasten	4.320.058	4.090.000	3.355.266
Huisvestingslasten	3.629.636	4.173.000	3.394.895
Afschrijvingen	35.760	55.000	3.495
Marketing en communicatie	383.535	450.000	349.397
Vorbereiding Forum	-	-	360.094
Overige kosten	770.392	738.000	653.856
Totale lasten	14.933.037	15.021.000	13.216.262
Saldo van baten en lasten	653.934	381.000	1.246.232
Financiële baten en lasten	-23.934	-	-25.401
Saldo voor resultaatbestemming	630.000	381.000	1.220.831
Toevoeging bestemmingsfonds Onderhoud en vervanging inrichting	-830.000	-830.000	-814.000
Te bestemmen resultaat na toevoeging bestemmingsfonds	-200.000	-449.000	406.831
Toevoeging en onttrekking aan			
Bestemmingsreserve inrichting De Wijert	-	-	-343.275
Bestemmingsreserve energieprijsstijgingen	-	-	200.000
Bestemmingsreserve pleinprogrammering	-	-	50.000
Bestemmingsreserve verbouwingen	-	-	190.000
Bestemmingsreserve coronaschade	-200.000	-200.000	200.000
Algemene reserve	-	-249.000	110.106
Totaal	-200.000	-449.000	406.831

(bedragen in euro's)

De resultaten van Stichting Forum Groningen worden toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve of aan de door de subsidieverstrekker of directie en Raad van Toezicht vastgestelde bestemmingsreserves of -fondsen. Hierboven de resultaatbestemming, zoals verwerkt in de balans per 31 december 2022.

Facts & figures

Bezoekcijfers

	2020	2021	2022
Forum, Nieuwe Markt	1.345.199	1.279.349	2.089.421
Forum, locatie Beijum	28.125	33.967	41.159
Forum, locatie De Wijert	39.581	49.049	63.079
Forum, locatie Hoogkerk	22.632	21.463	33.155
Forum, locatie Lewenborg	28.427	38.184	51.435
Forum, locatie Selwerd	43.775	35.139	60.044
Forum, locatie Vinkhuizen	36.732	35.107	57.538
Forum, locatie Haren	60.667	60.422	91.047
Forum, locatie Ten Boer	16.240	12.830	18.290
Totaal bezoek	1.621.378	1.565.510	2.505.168

Cijfers programmering

Film	115.383	75.593	126.513
Filmvertoningen in provincie (Liga 68)	8.383	3.218	9.458
Events (inclusief gratis events)	12.062	8.989	24.646
Exposities	19.713	31.009	49.518
Storyworld	21.034	21.230	38.687
Forumshop	154.065	73.124	137.215
Totaal programmering	330.640	213.163	386.037

Educatie gespecificeerd

Educatie film (schoolvoorstellingen + workshops)	4.067	4.612	10.671
Educatie bibliotheek	9.220	5.095	6.898
Educatie expo	2.360	521	3.684
Educatie Storyworld	2.298	433	3.024
Educatie overig	—	577	1.829

Bibliotheekfunctie in gemeente Groningen

Abonnees (volwassen)	21.985	21.179	21.589
Abonnees jeugd (tot 18 jaar)	27.909	27.772	28.665
Uitleningen	680.843	556.270	824.928
— Waarvan uitleningen e-boeken	—	—	96.885
— Waarvan uitleningen luisterboeken	—	—	45.722
Reserveringen	135.091	211.943	159.946

Overige cijfers

Abonnees nieuwsbrieven	50.338	61.786	68.566
Volgers sociale media (twitter, facebook, instagram)	47.334	53.153	68.739
Website forum.nl (visits)	1.405.763	749.720	1.651.670
Website forum.nl (unieke bezoekers)	824.099	709.987	925.946
Website forum.nl (pageviews)	5.309.501	4.680.833	6.179.089
Website storyworld.nl (visits)	82.350	49.849	91.456
Website storyworld.nl (unieke bezoekers)	65.298	49.531	67.815
Website storyworld.nl (pageviews)	179.995	131.303	184.706
Website platform.forum.nl (pageviews)	20.196	89.766	9.046
Website zakelijk.forum.nl (visits)	—	5.385	20.987
Website zakelijk.forum.nl (unieke bezoekers)	—	3.798	18.021
Website zakelijk.forum.nl (pageviews)	—	28.636	101.495

F

Forum
Jaarverslag
2022